

CURIERUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 479-480 / mai 2023

Luptați și veți învinge!

M. Ulebrany

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA UCRAINEANĂ MATERNĂ

– ediția a XXIX-a –
Satu Mare, 9-12 aprilie 2023

E tapa națională a celei de a XXIX-a ediții a Olimpiadei Naționale de Limba și Literatură Ucraineană Maternă a fost organizată în perioada 9-12 aprilie 2023, la Satu Mare. Într-o atmosferă de mare emulație, participanții la acest important eveniment educațional au avut prilejul să-și reafirme identitatea lingvistică și culturală, cele care dau sens și consistență existenței oricărui popor. În această competiție finală, s-au calificat cei mai valoroși exponenți ai tinerei generații de elevi ucraineni din România, care, prin performanțele lor, și-au demonstrat profundul atașament față de valorile culturii și ale civilizației ucrainene din România. Au participat 68 de elevi din clasele V-XII și 8 profesori însoțitori din județele Arad, Botoșani, Maramureș, Satu Mare, Suceava și Timiș. Olimpiada s-a desfășurat la Colegiul Național „Doamna Stanca” din Satu Mare, iar Uniunea Ucrainenilor din România a fost principalul partener al Inspectoratului Școlar Județean Satu Mare în organizarea evenimentului.

În cadrul deschiderii festive, desfășurată la Filarmonica „Dinu Lipatti” din Satu Mare, deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi, președintele UUR, a subliniat necesitatea salvagădării prețiosului patrimoniu spiritual al ucrainenilor din România. Domnia sa a mulțumit organizatorilor, reprezentanților administrației publice locale (prefectului Radu Roca, președintelui Consiliului Județean, Pataki Csaba, care au onorat cu prezența această competiție educațională) și Filialei Satu Mare a UUR, în frunte cu secretarul general al Uniunii, Irina Liuba Horvat, președintele UUR Satu Mare, și cu trezorierul UUR, Vasile Buciuța, care s-au achitat exemplar de această misiune, făcând eforturi susținute pentru reușita evenimentului.

(Continuare la pagina 8)

Irina Liuba HORVAT,
secretar general al UUR

Din sumar:

- ◆ Din agenda deputatului UUR ➤ pag. 2
- ◆ Cronica activității UUR ➤ pag. 4, 5
- ◆ Creatori de artă ucraineni din Timiș ➤ pag. 9
- ◆ Taras Șevcenko, comemorat la Negostina și la Iași ➤ pag. 10
- ◆ 25 de ani de la reînființarea Liceului Pedagogic „Taras Șevcenko” ➤ pag. 11
- ◆ Etapa națională a „Concursului de recitare a poeziei ucrainene”, Rona de Sus ➤ pag. 12
- ◆ Ivan Fedco, fondatorul literaturii ucrainene moderne din România ➤ pag. 13
- ◆ Rolul femeii ucrainene în societate ➤ pag. 14
- ◆ Portret Ion Cozmei ➤ pag. 15
- ◆ Înălțarea Domnului ➤ pag. 16

DEMERSURI PENTRU REZOLVAREA PROBLEMELOR SEMNALATE DE CETĂȚENI

Violența în școli este un fenomen îngrijorător, care, în ultima perioadă, a luat amploare. Doar în anul școlar 2021-2022, au fost înregistrate oficial peste 1.800 de cazuri de violență școlară sesizate, la care se mai adaugă alte sute de cazuri necunoscute.

Indiferent de formă, violența școlară afectează sute de cadre didactice, zeci de mii de elevi, inclusiv dreptul acestora la educație, iar fără măsuri clare și ferme, precum și fără o colaborarea între toate instituțiile cu competență în domeniu, aceasta nu va putea fi combătută.

Pe de altă parte, violența în școli reprezintă și una dintre cauzele abandonului școlar, o altă problemă majoră cu care se confruntă sistemul educațional.

Având în vedere toate acestea, i-am adresat doamnei ministru Ligia Deca rugămintea de a-mi comunica măsurile concrete pe care ministerul de resort le va adopta în perioada imediat următoare pentru reducerea violenței în școlile din România, precum și strategiile de combatere a acestui fenomen, pe termen mediu și lung.

Totodată, am dorit să aflu și situația actualizată a unităților de învățământ care au întocmit planuri antibullying, pentru a-i proteja pe elevi și pe profesori.

DECLARAȚII POLITICE ÎN CAMERA DEPUTAȚILOR

Numeroasele provocări cu care s-a confruntat întreaga lume în ultimii ani au evidențiat nevoia de consolidare a cooperării între state, mai ales între cele vecine. Buna vecinătate, respectul reciproc și colaborarea dintre două state presupun și schimburi bilaterale de cunoștințe, resurse sau expertiză, pentru identificarea celor mai bune soluții în diferite domenii.

În cadrul declarației politice, rostite marți, 25 aprilie, de la tribuna Parlamentului, deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi s-a axat pe cooperarea României cu statele vecine, în special cu Ucraina și Republica Moldova, cu care în prezent împărtășim aceleași idealuri și valori, în jurul cărora vom construi împreună un viitor prosper în marea familie europeană.

Pentru a încuraja stabilirea și consolidarea unor relații directe dintre orașele și regiunile din Europa centrală și de est, în contextul eforturilor de integrare europeană ale Ucrainei, în perioada 19-20 aprilie, la Kiev, a fost organizat Summitul Internațional al Orașelor și Regiunilor, eveniment la care au participat secretarul general NATO, șefi de stat și de guvern, precum și oficialități din state membre ale Uniunii Europene, prilej cu care, între unele regiuni din Ucraina, pe de o parte, și Polonia, Cehia, Austria, Franța, SUA etc., pe de altă parte, au fost semnate acorduri de cooperare care vor deschide calea unor colaborări intensificate în mai multe domenii.

Nicolae-Miroslav Petrețchi a amintit că promovarea dialogului și a relațiilor bilaterale în diferite domenii și cooperarea transfrontalieră în sectorul administrației publice dintre regiunile de frontieră ale României și Ucrainei au reprezentat mereu obiective prioritare pentru Uniunea Ucrainenilor din România, motiv pentru care, în ultimii ani, au fost încheiate numeroase acorduri de colaborare între UUR și autorități ale administrației publice locale, universități, instituții și organizații nonguvernamentale, care contribuie la promovarea înțelegerii

între culturi și apropierea între popoarele noastre, dovedind că Uniunea a fost mereu și rămâne o punte de legătură solidă între cele două țări vecine și prietene.

Autoritățile naționale ar trebui să depună mai multe eforturi pentru creșterea vizibilității regiunilor noastre, în special a celor de frontieră, utilizând toate oportunitățile pentru dezvoltarea acestora în toate domeniile, a declarat reprezentantul ucrainenilor în Camera Deputaților.

ÎNTÂLNIRI DE LUCRU

La invitația primarului Alexa Chifa, președintele UUR, deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi a participat recent la ședința extraordinară a Consiliului Local al comunei Poienile de sub Munte, județul Maramureș. Comuna se află la granița României cu Ucraina și are peste 9.000 de locuitori, marea majoritate fiind ucraineni.

În cadrul ședinței, au fost discutate principalele probleme cu care se confruntă locuitorii comunei, cu accent pe îmbunătățirea vieții lor, modernizarea și extinderea infrastructurii comunitare etc. De asemenea, au fost dezbătute mai multe subiecte legate de activitatea curentă a autorităților locale, precum și stadiul lucrărilor privind amenajarea cursului râului Cvașnița, în vederea apărării localității împotriva inundațiilor, lucrările fiind aprobate prin Legea bugetului de stat, conform amendamentelor propuse de reprezentantul ucrainenilor în Parlamentul României.

Primarul și aleșii locali i-au mulțumit deputatului pentru sprijinul acordat comunei Poienile de sub Munte, inclusiv pentru obținerea finanțării prin Legea bugetului de stat pe anul 2023, precum și pentru soluționarea problemei lemnului de foc și menținerea centrului de permanență pentru asigurarea asistenței medicale primare în localitate.

Nicolae-Miroslav Petrețchi i-a asigurat în continuare de tot sprijinul său în implementarea proiectelor de care are nevoie comuna Poienile de sub Munte.

VIZITE ÎN STRĂINĂTATE

Deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi a participat, joi, 20 aprilie a.c., la invitația Cabinetului Președintelui Ucrainei, la Summitul Internațional al Orașelor și Regiunilor de la Kiev, în contextul desfășurării agresiunii militare nejustificate și ilegale a Federației Ruse împotriva Ucrainei.

La eveniment, au participat peste 140 de oficiali din 17 țări, alături de președintele Ucrainei, Volodymyr Zelenskyi, secretarul general NATO, Jens Stoltenberg, prim-ministrul Ucrainei, Denys Șmyhal, președintele Radei Supreme, Ruslan Ștefanciuk, reprezentanți ai Biroul Președintelui Ucrainei, ai administrațiilor regionale militare de stat din Ucraina, precum și numeroși parteneri din Europa și America.

Summitul a fost organizat cu scopul de a încuraja stabilirea unor relații directe dintre orașele și regiunile ucrainene, pe de o parte, și cele europene, pe de altă parte, în contextul eforturilor de integrare europeană a Ucrainei.

În marja evenimentului, Nicolae-Miroslav Petrețchi a avut mai multe întrevederi cu șefii administrațiilor regionale militare de stat și ai consiliilor regionale din Zakarpattia, Lviv, Ivano-Frankivsk, Cernăuți, Mykolaiv, regiuni pe care Uniunea Ucrainenilor din România le-a sprijinit încă din primele zile ale invaziei rusești

în Ucraina, iar cu unele dintre ele are încheiate acorduri de colaborare. Președintele UUR a vorbit despre sprijinul constant și multidimensional pe care România, în general, și UUR, în special, l-au acordat Ucrainei și refugiaților ucraineni aflați atât în România, cât și în Ucraina.

De asemenea, au fost analizate modalități de extindere a relațiilor de colaborare dintre regiunile ucrainene și județele românești, inclusiv la nivel de UAT-uri, în domenii precum digitalizarea, sprijinirea mediului de afaceri, cultura, învățământul etc. Președintele UUR a evidențiat șansa istorică a autorităților ucrainene de a avansa în direcția integrării europene și a reiterate disponibilitatea României de a furniza expertiză concretă, soluții și modele de bune practici în diferite domenii de interes.

În cadrul discuțiilor avute cu adjunctul șefului Biroului Președintelui Ucrainei, Oleksii Kuleba, și cu președintele adjunct al Radei Supreme din Ucraina, Oleksandr Korniyenko, au fost discutate posibilitățile de întărire a colaborării dintre România și Ucraina în domenii de interes pentru ambele țări, cu accent pe necesitatea sporirii cooperării interparlamentare, inclusiv la nivel de comisii și grupuri de prietenie. Nicolae-Miroslav Petrețchi a subliniat, încă o dată, sprijinul solid al României pentru Ucraina, inclusiv la nivel parlamentar, prin adoptarea unor declarații de condamnare a agresiunii Federației Ruse asupra Ucrainei sau cu privire la foametea deliberată – Holodomorul – din anii 1932-1933.

Interlocutorii ucraineni au mulțumit României, poporului român, precum și Uniunii Ucrainenilor din România, pentru sprijinul prompt acordat Ucrainei și poporului ucrainean afectat de războiul care durează de peste un an.

Tot la Kiev, deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi a avut o întrevedere cu Eduard Buraș, consilier pentru cooperarea transfrontalieră al prim-ministrului Slovaciei. Discuțiile cu oficialul slovac au fost axate pe sprijinul acordat Ucrainei și modele de bune practici, precum și pe consolidarea cooperării dintre regiunile de frontieră ale României, Ucrainei și Slovaciei, subliniind rolul minorităților naționale în dezvoltarea cooperării interregionale.

În acest context, Nicolae-Miroslav Petrețchi a fost premiat de către Viktor Mykyta, președintele Camerei Regiunilor a Congresului Autorităților Locale și Regionale, care își desfășoară activitatea sub Înaltul Patronaj al Președintelui Ucrainei, în semn de apreciere și recunoștință pentru implicarea activă în dezvoltarea și consolidarea relațiilor româno-ucrainene.

Observator

Din activitatea conducerii Uniunii Ucrainenilor din România

Ședința ordinară a Consiliului (Radei) UUR, convocată de președintele Uniunii Ucrainenilor din România, Nicolae-Miroslav Petrețchi, a avut loc, la data de 27 aprilie a.c., în sala de conferințe a unui complex hotelier din municipiul Oradea, județul Bihor.

În prima parte a lucrărilor, departamentul administrativ a prezentat informările realizate de compartimentele resurse umane și contabilitate cu privire la situația financiar-contabilă pentru luna martie 2023, precum și rezultatele reieșite atât în urma analizei pe categorii a cheltuielilor efectuate la nivelul filialelor, cât și din verificarea deconturilor transmise de președinții de filiale.

Ședința de lucru a continuat cu prezentarea și aprobarea devizelor estimative pentru acțiunile planificate a se desfășura în luna mai 2023, care, în principal, s-au referit la organizarea și desfășurarea unor acțiuni specifice, și anume: „Ziua iei ucrainene”, „Diversitate culturală – Tradiții și obiceiuri la ucraineni”, „Tinere condeie – meșteșuguri artistice tradiționale”, „Concurs Literar pentru copii și tineret”, „OTUR – Vizitarea frumuseților patriei”, „Ziua Europei”, „225 de ani de la publicarea «Eneidei» (1769) a lui Ivan Kotlearevskyi (1838)”, „Bucătăria ucraineană – concurs culinar”, „Cinstirea veteranilor de război și păstrarea tradițiilor la ucraineni”, „Obiceiuri pastorale de primăvară la ucraineni – Mira la huțuli”, „Excursie documentară: Ucrainenii din Bihor”, „Concursul național «Istoria și tradițiile ucrainene»”, „Conviețuiri”, „Limba noastră i o comoară”, „Cântec tradițional ucrainean”, „Sărbătorind pădurea cu toți ucrainenii”, „Festivalul bujorilor, ediția a IV-a”, „Tradiții și obiceiuri ucrainene”, „100 ani de la nașterea scriitorului Vasyl Zemleak (1923-1977)” ș.a. Toate devizele prezentate de filiale și de comisiile de specialitate au fost aprobate, iar, acolo unde sumele solicitate au fost mai mari decât cele prevăzute în planul anual de cheltuieli, acestea au fost suplimentate.

Lucrările Consiliului au continuat cu prezentarea de către președintele UUR a referatelor de necesitate pentru luna mai 2023. Prin acestea, filialele și comisiile de specialitate ale Uniunii au solicitat alocarea de fonduri pentru: desfășurarea ședințelor de Comitet și participarea la ședințele Consiliului UUR, plata cheltuielilor gospodărești, achiziția obiectelor de uz casnic și gospodăresc, de materiale consumabile, de combustibil și de electrocasnice, achiziționarea de costume tradiționale, renovare sedii etc. În urma dezbaterilor, au fost aprobate toate referatele.

A urmat, ca punct distinct pe ordinea de zi, analizarea investițiilor pentru trimestrul al II-lea al anului 2023, fiind aprobate investiții pentru Filialele Maramureș, Suceava, Timiș și Tulcea.

Următorul punct pe ordinea de zi l-a constituit analizarea propunerilor editoriale pentru trimes-

trul al II-lea pe anul 2023 și a celorlalte sugestii ale Comisiei pentru probleme de presă, editare de cărți și mass-media, în cadrul căruia au fost stabilite ca priorități editarea de cărți pentru copii și de manuale școlare.

În continuarea ședinței, a fost analizată activitatea organizațiilor locale și a filialelor UUR, precum și prioritățile pentru perioada următoare.

Potrivit bunelor practici statornicite în activitatea conducerii UUR, dl președinte a expus, în sinteză, activitățile desfășurate în calitate de deputat, problemele în detaliu urmând a fi prezentate într-un material care va fi publicat în periodicile Uniunii Ucrainenilor din România.

Spre sfârșitul lucrărilor ședinței, au fost analizate și dezbătute diverse probleme organizatorice privind desfășurarea activității Uniunii Ucrainenilor din România, printre care: aprobarea cola-

borării cu societatea 3 ART SRL, specializată în consultanță, privind obținerea de fonduri nerambursabile, care propune următoarele proiecte: dezvoltarea serviciilor sociale, sprijin pentru înființarea de întreprinderi sociale în mediul rural, sprijin pentru start-upuri pentru tineri; invitația la Congresul Ucrainenilor Adventiști, din data de 27 mai 2023, evenimentul se va desfășura la Centrul de Tineret Coșna – Suceava; ansamblul „Cervona Kalena” este invitat să participe la Festivalul Intercultural Sighișoara; invitația la Festivalul Concurs al Minorităților Naționale „Serbările Deltei”, ediția a XXI, eveniment care se va desfășura la Sulina, în perioada 9-11 iunie 2023; invitația la programul de cooperare Interreg Next România – Ucraina, sesiuni de informare în zona de eligibilitate; invitația la evenimentul privind situația refugiaților, organizat de UNHCR, la data de 4 mai 2023, la Baia Mare; aprobarea realizării unui proiect muzical cu piese

din folclorul ucrainean al doamnei Andreea Rednic, interpretă de muzică populară din localitatea Bistra, județul Maramureș; solicitarea din partea Conducerii Liceului Pedagogic „Taras Șevcenko”, reprezentată de domnul director Vasile Cureleac, prin care se cere sprijin pentru reparații conform listei de lucrări atașate; invitația primită din partea Institutului Internațional de Educație, Cultură și Relații cu Diaspora al Universității Naționale Politehnice din Lviv, care va organiza online cea de-a 18-a ediție a Școlii Internaționale de Studii Ucrainene „Pas spre Ucraina”, în perioada 17-28 iulie 2023; prezentarea locurilor vacante în învățământul postliceal pentru minorități; analizarea situației prezentate de Filiala Maramureș despre încercările de intimidare a participanților la „Concursul de recitare a poeziei ucrainene” desfășurat la Rona de Sus, unde numărul impresionant de participanți și entuziasmul copiilor de a lua parte la acest eveniment, foarte important pentru comunitatea ucraineană, s-au dovedit a fi deranjante pentru anumiți diriguitori locali, aflați efemer în funcții, cu atitudini arogante și disruptive, care au încercat să strice bucuria copiilor și a familiilor acestora, recurgând la șicane și acțiuni lipsite de demnitate. Pentru a intimida participanții, printr-

un apel la 112, un echipaj de poliție a fost chemat tocmai de la Sighetu Marmăției, adică de la 20 de kilometri distanță, ATENȚIE!, pentru a evalua legalitatea parcării mașinilor părinților aflați temporar în localitate, cu scopul de a-și susține copiii la o competiție, al cărei țel și a cărei anvergură nu au nicio legătură cu mizele celui care a făcut această reclamație. Este singura localitate în care au loc astfel de gesturi de intimidare, menite să împiedice și să descurajeze organizarea unor asemenea evenimente culturale, mai ales pentru copii, pe care o întâlnește UUR în cei peste 33 de ani de activitate, cu zeci de mii de evenimente organizate în peste o sută de localități din 13 județe ale României unde trăiesc etnici ucraineni. Din păcate, nu este un incident izolat pentru Rona de Sus, localitate cu populație majoritar ucraineană, unde în trecut au mai fost semnalate cazuri în care Uniunea Ucrainenilor din România s-a confruntat cu numeroase piedici

puse activității sale în organizarea unor evenimente culturale dedicate conservării culturii ucrainene, autoritățile locale refuzând organizarea acestora pe domeniul public. Chiar la sfârșitul anului trecut, șeful de post al poliției locale a încercat blocarea organizării unui astfel de eveniment, făcând presiuni asupra membrilor conducerii județene și centrale ale UUR, încercând să-i inducă în eroare cu privire la imposibilitatea organizării evenimentelor culturale chiar și pe domeniul privat.

La încheierea ședinței, Consiliul Uniunii a adoptat hotărâri pentru fiecare dintre problemele și măsurile analizate și aprobate, acestea fiind semnate de toți membrii Radei.

Următoarea ședință de lucru a Consiliului va avea loc la o dată și într-o locație care vor fi comunicate în timp util filialelor.

Consiliul Uniunii Ucrainenilor din România

CRONICA ACTIVITĂȚII UUR

Tinerii ucraineni din România joacă un rol esențial în perpetuarea culturii și a tradițiilor ucrainene, prin implicarea lor activă în comunitate. Acest lucru a fost demonstrat la evenimentul Organizației Tineretului Ucrainean din România, gândit la inițiativa președintelui acesteia, Ciprian Lușcan, și a președintelui Uniunii Ucrainenilor din România, Nicolae-Miroslav Petrețchi, și desfășurat în perioada 31 martie – 2 aprilie a.c., la București.

Evenimentul a fost împărțit în două secțiuni, una desfășurată la Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti”, unde tinerii au avut oportunitatea să învețe tradițiile ucrainene, prin realizarea de ouă încondeiate în spiritul Sărbătorilor Pascale. Atelierele interactive au oferit participanților posibilitatea de a învăța mai multe despre tehnica tradițională de încondeiat ouă și despre simbolurile culturale ucrainene asociate cu această sărbătoare importantă.

Partea a doua a evenimentului, desfășurată în sala „Enescu” a unui hotel din capitală, a inclus o conferință importantă privind asigurarea elementelor necesare continuității identității ucrainene. Discursurile și prezentările au subliniat importanța implicării tinerilor în viața culturală și socială a comunității ucrainene din România și modul cum aceasta poate contribui la evoluția și adaptarea tradițiilor și culturii ucrainene la schimbările și provocările actuale. De asemenea, a fost realizat un plan extins de evenimente pentru anul în curs, care va sprijini tinerii să își dezvolte mai mult interesul pentru tradițiile și cultura ucraineană și să participe activ în viața comunității.

***

Președintele Uniunii Ucrainenilor din România, deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi, a participat, la data de 6 aprilie, la întâlnirea conducerii Consiliului Județean Tulcea cu o delegație a Casei Regale a României, alcătuită din Majestatea Sa Margareta, Custodele Coroanei, și Alteța Sa Regală Principesa Sofia, aflate într-o vizită de lucru de două zile în județul Tulcea.

La întâlnire, au mai participat vicepreședintele Consiliului Județean, Mihai Huleni, administratorul public al județului, Dumitru Mergeani, subprefectul Timur Memet, viceprimarul George Șinghi, președintele Comunității Rușilor-Lipoveni din România, Silviu Feodor etc.

Nicolae-Miroslav Petrețchi, care a fost însoțit de președintele Filialei UUR Tulcea, Lucica Gherman, a mulțumit autorităților locale pentru organizarea acestei întrevederi, iar Casei Regale pentru atenția acordată minorităților naționale din România. Președintele UUR a subliniat că în România toate minoritățile naționale, indiferent de etnie sau de zona geografică în care locuiesc,

se bucură de drepturi depline, iar județul Tulcea reprezintă un exemplu de conviețuire interetnică armonioasă. În același timp, Nicolae-Miroslav Petrețchi a mulțumit Majestății Sale Margareta, Custodele Coroanei, pentru implicarea Sa în sprijinirea refugiaților ucraineni aflați în România.

Întâlnirea face parte dintr-un proiect inițiat de Custodele Coroanei Române în comunitățile din țară, menit să încurajeze educația în rândul tinerilor, minoritățile etnice, folclorul și tradițiile populare, patrimoniul material și protejarea mediului înconjurător.

***

Joi, 6 aprilie, președintele Uniunii Ucrainenilor din România, deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi, s-a deplasat la sediul Filialei Tulcea a UUR, unde a avut o întâlnire de lucru cu președintele acesteia, Lucica Gherman, și cu membrii Comitetului filialei, președinții organizațiilor locale și membrii acestora.

În cadrul întrevederii, Nicolae-Miroslav Petrețchi le-a mulțumit tuturor membrilor Filialei tulcene pentru implicarea în susținerea refugiaților din Ucraina, subliniind necesitatea continuării efortului umanitar de ajutorare a acestora. Totodată, au fost remarcate rezultatele foarte bune ale noii conduceri a Filialei UUR Tulcea, inclusiv pe parcursul desfășurării Recensământului Populației și Locuințelor 2021.

Au fost discutate diverse aspecte organizatorice, precum găsirea de noi spații pentru buna desfășurare a activității organizațiilor locale și necesitatea implicării tinerilor în acțiunile UUR.

De asemenea, președintele UUR a remarcat rezultatele deosebite ale elevilor tulcenii care învață în limba ucraineană și participarea acestora la Olimpiada de Limba și Literatură Ucraineană.

Nicolae-Miroslav Petrețchi i-a asigurat pe toți cei prezenți de susținerea sa în toate demersurile și proiectele Filialei Tulcea a Uniunii Ucrainenilor din România.

***

Sâmbătă, 8 aprilie, „Clubul copiilor ucraineni” din cadrul Filialei Cluj a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat acțiunea cu tematică pască intitulată „Hristos a înviat!”. Gazda evenimentului, Lyudmyla Dorosh, redactor-șef al revistei pentru copii „Clopotelul”, editat sub egida UUR, a pregătit o serie de activități destinate copiilor, dar care să-i implice și pe adulți.

Copiii au aflat povești interesante despre ouăle pascale tradiționale, pe care ucrainenii le vopsesc încă din cele mai vechi timpuri, și au descoperit noi modalități de decorare a ouălor de Paște, folosind materiale netradiționale. Un centru artistic unic al meșterilor populari care creează „py-

sanky” (ouă încondeiate) în Ucraina este muzeul „Pysanka”, situat în orașul Kolomyia, regiunea Ivano-Frankivsk. În momentul deschiderii sale, la 26 octombrie 1987, acesta era singurul muzeu din lume cu tematică pască.

Au urmat activitățile propriu-zise, legate direct de Sărbătoarea Paștelui. Una dintre refugiate, doamna Maryna Perederii din Herson, i-a învățat pe copii să creeze un ou de Paște neobișnuit, pe un carton mare, din flori. Apoi, copiii și-au încercat abilitățile și au început să vopsească ouă în mod tradițional, cu ajutorul cerii și al vopselei, creând ouă cu puncte foarte frumoase. Evenimentul s-a încheiat cu realizarea ouălor de Paște în tehnica decoupage, folosind șervețele decorative. Lyudmyla Dorosh și Olha Senyshyn le-au oferit explicații copiilor, i-au încurajat să comunice în limba ucraineană, asigurându-se, prin supervizarea activităților acestora, de bunul mers al procesului de creație.

Și de data aceasta, sediul organizației clujene a UUR a găzduit, alături de membrii filialei, mulți refugiați ucraineni, care au fost invitați să participe cu copiii la această acțiune, pentru a uita, măcar pentru câteva ore, de situația dramatică din țara lor și pentru a avea posibilitatea de a vorbi în limba lor maternă, ucraineană, pentru a petrece timp cu oameni care le oferă sprijin necondiționat.

La finalul întâlnirii, participanții noștri și-au exprimat recunoștința pentru timpul interesant petrecut împreună. Copiii au promis că vor pregăti acasă ouă de Paște, folosind metodele învățate la întâlnirea noastră și că vor mai vizita sediul nostru cu ocazia unor noi activități dedicate celor mici.

***

Centrul de Promovare Artistică din comuna Micula, județul Satu Mare, a fost, la 21 aprilie, gazda unei întâlniri cu cititorii, organizată de Uniunea Ucrainenilor din România, Comisia de Cultură. Invitatul special al evenimentului a fost scriitorul Mihai Traista, președintele respectivei comisii.

Mihai Traista a făcut o adevărată pledoarie pentru lectură, în general, și pentru literatura ucraineană din România, în special, subliniind activitatea UUR în domeniul presei și al editării de cărți, care a cunoscut recent un reviriment semnificativ. În cadrul evenimentului, și-au prezentat creațiile poeziei Cristian Ghica și Traian Chiricuță, iar momentele poetice au fost îmbogățite de evoluția artistică a trupei de folk „Burmariada”, alcătuită din Tic Petroșel, Valery și Bianca Mein. Grupul folcloric ucrainean local „Miculeanca” a susținut un recital de cântece ucrainene.

La manifestare, au participat membrii Comitetului Filialei Satu Mare a UUR, președinții organizațiilor locale ale acesteia, cadre didactice și ucraineni din întreg județul. Comuna Micula este cunoscută ca fiind locul cu cel mai mare număr de ucraineni din județul Satu Mare.

***

Tradiția șezătorilor de altădată a fost re trăită cu bucurie și emoție de către toți cei care au răspuns, la 22 aprilie a.c., invitației Organizației locale Cornuțel a Filialei UUR Caraș-Severin și au participat la evenimentul „Șezătoare ucraineană”.

(Continuare la pagina 5)

CRONICA ACTIVITĂȚII UUR

(Urmare de la pagina 4)

Furcile de tors, poveștile, cântecele din copilărie, costumele cu motive tradiționale, bucatele alese și voia bună au fost doar câteva dintre elementele prin care a fost redată atmosfera șezătorilor de odinioară.

Președintele UUR Caraș-Severin, Daniel Basaraba, a declarat că evenimentul a avut ca scop nu doar aducerea aminte a tradițiilor culturale ucrainene, ci și conservarea și promovarea lor: „Încercăm, și sper că am și reușit, să împământenim amintiri de neuitat, menite să contribuie la păstrarea și transmiterea moștenirii culturale ucrainene”.

Evenimentul a constituit o ocazie specială pentru oamenii din comunitate să se întâlnească, să re trăiască tradiția șezătorilor de altădată, să împărtășească bucuria și emoția momentului, să învețe mai multe despre cultura ucraineană și să-și consolideze identitatea culturală.

***

Filiala Caraș-Severin a UUR a organizat, la data 23 aprilie, un eveniment special în cadrul „Festivalului culinar ucrainean” de la Sălbăgelul Nou, comuna Sacu. Invitații au avut ocazia să deguste aromele și preparatele tradiționale ucrainene, pregătite cu dragoste și pasiune, într-un mod autentic.

Pe lângă preparatele tradiționale, precum colțunașii („pyrohy”) cu varză și cu diferite sortimente de ciuperci, fasolea scăzută, mămăliga cu brânză și cozonacul, au fost pregătite și specialități culinare de actualitate. Înainte de a se bucura de aceste bunătăți, invitații au putut savura momente artistice pregătite de grupul de tinere „Чарівниця” din satul Cornuțel, coordonate de către doamna Maria Șimonea. Finalul a fost marcat de prestația grupului vocal al Filialei Caraș-Severin a UUR, „Glasul ucrainenilor”.

Președintele Filialei Caraș-Severin a UUR, Daniel Basaraba, a subliniat importanța acordată laturii culinare a culturii ucrainene în cadrul evenimentelor organizate de filială: „Intenția este de a oferi oportunități membrilor comunității de a se cunoaște mai bine și de a se promova prin ceea ce le conferă unicitate ca minoritari ucraineni din Banatul de munte”.

Evenimentul a fost un succes și a reușit să aducă laolaltă membrii comunității ucrainene din zonă și să atragă atenția asupra culturii și tradițiilor ucrainene.

***

La sediul Filialei Iași a UUR și în sala de festivități a unui complex hotelier al municipiului, a avut loc, în zilele de 29 și 30 aprilie a.c., o acțiune dedicată Zilei Mondiale a Cărții și a Drep-tului de Autor, dar și a Zilei Internaționale a Monumentelor și Locurilor Istorice.

Evenimentul a continuat cu omagierea poetului ucrainean Taras Șevcenko, prezentând importanța acestuia pe plan internațional prin multitudinea de monumente, busturi și plăci comemorative realizate pe toate continentele lumii. De asemenea, interesul invitaților a fost captat și de figura lui Pylyp Orlyk, considerat părintele Constituției europene, acesta petrecându-și ultimele zile din viață la Iași, unde a fost și înmormântat.

La acțiune, au participat reprezentanți ai autorităților locale, ai Universității „Alexandru Ioan Cuza”, ai Colegiului Național de Artă „Octav Băncilă”, ai oamenilor de cultură și artă (scriitori, muzeografi, actori), reprezentanți ai unor instituții și organizații cu care UUR Iași colaborează, un număr mare de refugiați, membri și simpatizanți ai filialei.

După prezentarea oaspeților de onoare, acțiunea a continuat cu un material documentar prezentat de președintele UUR Iași, Victor Hrihorciuc, care a reamintit cele mai importante și semnificative date, fapte și informații despre evenimentele rememorate cu acest prilej. Programul literar-muzical a fost susținut de profesoara Otilia Zaharov, membră a UUR Iași, și de un cor încropit ad-hoc din partea refugiaților ucraineni stabiliți în Iași. În încheiere, reprezentanții refugiaților și scriitorii prezenți au susținut un recital de poezie.

Participanții au vizitat un stand de carte, ziare și reviste editate de Uniunea Ucrainenilor din România, iar invitații de onoare au avut posibilitatea să-și aleagă câte o carte, două ale scriitorilor de etnie ucraineană. Victor Hrihorciuc a oferit mai multe cărți și reviste pentru copiii grădiniței preșcolarelor ucraineni, care funcționează în municipiul Iași. Filiala Iași a UUR rămâne preocupată de organizarea unor evenimente culturale, care să pună în valoare tradițiile și cultura ucraineană.

***

„Interculturalitate și natură” – așa s-a intitulat excursia tematică oferită, în săptămâna „Școala altfel”, unui grup format din 45 de elevi care studiază limba ucraineană, și cinci cadre didactice însoțitoare de la Școala Gimnazială Șerbăuți, Suceava.

Cu sprijinul președintelui UUR, Nicolae-Miroslav Petrețchi, al președintelui UUR Suceava, Ilie Sauciuc, și la inițiativa prof. Alina Mazureac – președinte UUR Șerbăuți, în colaborare cu Școala Gimnazială Șerbăuți, reprezentată de directorul Silvia Boiciuc, copiii au avut parte de una dintre cele mai încântătoare și bogate experiențe.

Excursia tematică a fost o aventură de neuitat în natură, cu un traseu de basm care a început în Suceava și a continuat către Târgu-Neamț, Cheile Bicazului, Lacul Roșu, Mănăstirea Petru Vodă, Parcul Natural Vânători Neamț și Mănăstirea Neamț. Elevii de gimnaziu au fost extrem de încântați de plimbarea cu vaporețul pe Lacul Roșu, unde au aflat legende și povești fascinante ale locurilor.

Momentul întâlnirii cu turma de zimbri din rezervația naturală din Vânători Neamț a fost o experiență unică, pe care copiii o vor păstra în memoria lor pentru totdeauna. Superba panoramă a orașului Piatra Neamț, văzută din telegondolă, i-a fermecat pe toți cei prezenți. În plus, elevii au avut parte de momente pline de spiritualitate, înălțând o rugăciune la racla cu moaștele Sfântului Cuvios Paisie de la Neamț, fiu al Ucrainei și părinte duhovnicesc al Moldovei, lauda monahismului ortodox și stareț sfânt al Mănăstirii Neamț. Această raclă se află alături de cea a Sfântului Necunoscut.

Locurile de o frumusețe naturală impresionantă și cele de interes cultural le-au adus copiilor bucuria conectării cu natura și cu tradițiile locale, într-o activitate extracurriculară care le-a deschis apetitul pentru cunoaștere și i-a relaxat.

***

La începutul lunii mai, Casa de Cultură a Ucrainenilor din Timișoara a găzduit, pe câteva ore, peste 50 de elevi și profesori veniți din Germania, Italia și Spania. Vizita tematică a avut loc în cadrul Filialei Timiș a UUR și a fost propusă de conducerea Liceului Tehnologic „Aurel Vlaicu” din Lugoj, care a derulat în acele zile proiectul Erasmus+ K.A.229 R.E.F.U.G.E. Programul a avut ca scop încurajarea și implicarea elevilor în situația actuală a emigranților din Europa.

Cu această ocazie, președintele UUR Timiș, Gheorghe Hleba, a făcut o prezentare a filialei și le-a vorbit elevilor despre ajutorul pe care Uniunea Ucrainenilor din România, împreună cu organizațiile partenere, societatea civilă și numeroși voluntari, l-a acordat atât refugiaților din calea războiului, cât și Ucrainei. De asemenea, au fost prezentate activitățile care se vor desfășura anul acesta cu ocazia evenimentului „Timișoara – Capitală Europeană a Culturii”.

În cadrul întâlnirii, tinerii au fost invitați să vizioneze reportaje video despre activitățile filialei și despre ucrainenii care s-au stabilit temporar pe meleaguri bănățene. La întrevedere, au mai fost prezenți doi profesori de istorie din Ucraina, împreună cu președintele Organizației de Femei UUR Timiș, Mihaela Bumbuc, președintele Organizației de Tineret, Bianca Hînda, inspectorul de limba ucraineană de la ISJ Timiș, Maria Szabo Condrei, și membrii comitetului UUR Timiș.

„Concurs de recitare a poeziei ucrainene” – etapa județeană

Bălcăuți (Suceava)

Uniunea Ucrainenilor din România – Filiala Suceava, în parteneriat cu Școala Gimnazială Bălcăuți, a organizat, la data de 21 aprilie, etapa județeană a „Concursului de recitare a poeziei ucrainene”, ediția a XXIV-a. Evenimentul, desfășurat la Bălcăuți, a adunat aproximativ 80 de elevi din școli în care se studiază limba ucraineană, începând cu clasa pregătitoare și până la clasa a XII-a.

Cuvântul de deschidere a fost rostit de directorul școlii gazdă, Mihaela Pintrijel, alături de inspectorul pentru limba maternă ucraineană, președinte al UUR Suceava, Ilie Sauciuc. Acesta a subliniat importanța concursului în stimularea interesului pentru cunoașterea scrierilor poezilor ucraineni. „Nu toți participanții vor fi premiați, însă cu toții trăiesc o experiență nouă din care pot învăța cum să devină mai buni sau cum să se mențină în vârful ierarhiei”, a spus Ilie Sauciuc.

Cei 13 elevi, ocupanți ai locului întâi, s-au calificat la etapa națională, care va avea loc, în ziua de 29 aprilie, în localitatea Rona de Sus, județul Maramureș. UUR a oferit premii în bani elevilor: premiul I – 300 de lei, premiul II – 250 de lei, premiul III – 200 de lei, mențiune – 150 de lei și participare – 50 de lei. Juriul a fost format din profesori de limba ucraineană din județul Suceava:

Loredana Mândrășteanu, Mirabela Carpiac, Antoneta Crainiciuc, Constantina Bursuc, Iuliana Zebreniuc, Lidia Dascaliuc, Delia Martineac, Diana Fraseniuc, Geta Dobranschi și Narcisa Cîrștean.

Participanții au recitat câte o poezie din opera poezilor clasici sau contemporani. Începând cu elevii clasei a III-a, concurenții au susținut o a doua probă, cea de citire a unui text la prima vedere. Notarea concurenților a vizat exprimarea corectă în limba ucraineană, intonația, accentul, dicția, expresivitatea, mimica și gestică, dar și portul popular. Elevii Școlii Gimnaziale Paltinu, îndrumați de prof. Constantina Bursuc, au reprezentat o adevărată încântare pentru juriu și pentru public, aducând în prim-plan costume huțule vechi și autentice. La manifestare, au fost prezente doamnele Cristina Chideșa și Rodica Șoiman, membre ale Comitetului Județean al UUR, și Petru Șoiman, consilier local din partea UUR.

Sursa: uur.ro

Lugoj (Timiș)

Elevii timișeni care studiază limba și literatura maternă s-au întrecut, la 21 aprilie a.c., în cadrul „Concursului de recitare a poeziei ucrainene”, faza județeană. Evenimentul s-a desfășurat la Liceul Teoretic „Iulia Hasdeu” din Lugoj și a fost organizat de către Filiala Timiș a Uniunii Ucrainenilor din România. La competiția educațională, s-au înscris peste 80 de concurenți, proveniți de la unitățile de învățământ din localitățile: Știuca, Dragomirești, Bethausen, Lugoj, Pietroasa Mare și Darova. Din comisia de evaluare, au făcut parte profesorii: Violeta Manzur, Mariana Cabaș, Ioan Smecicaș și Vasile Bilan, președintele acesteia fiind inspectorul școlar de limba ucraineană din cadrul IȘJ Timiș, Maria Szabo Condei, iar vicepreședintele, directorul unității gazdă, profesoara

Anda Lungu Ursulescu, care a declarat următoarele:

„Concursul de recitare a poeziei ucrainene”, faza județeană, ale cărei gazde am fost este o oportunitate pentru elevii vorbitori de limba maternă de a-și exersa, pe de-o parte, cunoștințele de limbă, iar, pe de altă parte, talentele oratorice. Interesul crescut pentru eveniment ne-a bucurat și ne-a încredințat că eforturile noastre, susținute atât de Uniunea Ucrainenilor din România, Filiala Timiș, cât și de Inspectoratul Școlar Județean Timiș, dau roade. Cei peste 100 de elevi care învață în cele patru clase de limba maternă și-au dovedit valoarea și calitatea înaltă a actului educativ din cadrul liceului nostru, câștigând numeroase premii”.

În deschidere, președintele Filialei Timiș a UUR, Gheorghe Hleba, a urat succes tuturor participanților și a felicitat dascălii, care, prin eforturile lor, reușesc să păstreze și să transmită mai departe tinerei generații nu doar limba ucraineană, ci și valorile identității noastre, și, nu în ultimul rând, să obțină performanțe școlare la astfel de competiții. Menționăm faptul că, în județul Timiș, învață limba maternă ucraineană în jur de 700 de elevi, în ciclurile gimnazial și liceal, iar 120 de copii sunt înscriși la grădiniță.

Pentru etapa națională a „Concursului de recitare a poeziei ucrainene”, organizată de Uniunea Ucrainenilor din România, la data de 29 aprilie a.c., în județul Maramureș, s-au calificat 13 concurenți, începând cu clasa pregătitoare și până la clasa a XII-a. Le dorim mult succes și sperăm să se întoarcă cu cât mai multe premii.

Lotul din Timiș va fi însoțit de Mariana Cabaș, profesoară de limba ucraineană, și de Vasile Bilan, profesor de religie, acesta făcând parte și din comisia de evaluare la nivel național.

Mihaela BUMBUC

Târnova (Arad)

„Concursul de recitare a poeziei ucrainene”, organizat de Uniunea Ucrainenilor din România, Filiala Arad, s-a desfășurat la data de 21 aprilie, la sediul acesteia din Târnova. Fiind o gazdă desăvârșită, domnul președinte Gavrilă Miculaiciuc s-a preocupat ca totul să se deruleze impecabil.

Ațiunea a fost așteptată cu nerăbdare de către copiii care studiază limba ucraineană, dovadă fiind numărul mare de participanți, din toate categoriile de vârstă.

Lirica este, poate, cea mai frumoasă parte a literaturii unei nații. Lirica ucraineană abundă de versuri care cântă dragostea de patrie, de grai, de mamă, de valorile naționale. Și ce este mai frumos și mai înălțător decât versurile unor mari poeți recitate de glasuri de copii? Sediul Filialei Arad a devenit brusc neîncăpător când valuri de copii l-au luat cu asalt. Veselie, zâmbete, portul ucrainean purtat cu mândrie și versurile poezilor Taras Șevcenko, Lesya Ukrainka, Oleksandr Oles, Anna Ciubaci, Maria Ciubika, Olena Peilka, Andri Malysko, Bohdan Lepkyi, Mykola Korsiuk și Leonid Hlibov, acestea au fost atributele zilei.

Juriul, format din doamnele profesoare Viorica Rațiu, Ileana Preda și Anna Hanțig nu a avut o sarcină prea ușoară, dar, în urma deliberărilor, au stabilit ierarhia finală pentru fiecare clasă în parte. Ocupanții locurilor I s-au calificat pentru faza națională, care se va desfășura în localitatea Rona de Sus, județul Maramureș, iar UUR Arad va participa, având speranțe pentru premii la nivel național, în special prin elevii Samuel Miculaiciuc (clasa a V-a) și Sara Pintea (clasa a VII-a).

Bucuria copiilor a fost mare, căci, așa cum ne-am obișnuit deja, Uniunea Ucrainenilor din România a finanțat acest eveniment, premiind copiii cu sume frumoase.

Tot cu această ocazie, micii dansatori ai ansamblului „Cervona ruja”, elevi ai Școlii Gimnaziale „Petru Bărdan” din Chier, i-au încântat pe cei prezenți cu un dans ucrainean stilizat.

A fost un eveniment frumos, care i-a bucurat atât pe copii, cât și pe părinți, profesori și spectatori și care nu ar fi putut avea loc fără sprijinul financiar al Uniunii Ucrainenilor din România.

Gianina BUTAR

Rona de Sus (Maramureș)

Dăruirea cadrelor didactice, sprijinul constant al Uniunii Ucrainenilor din România și angajamentul puternic al părinților au transformat etapa județeană a „Concursului de recitare a poeziei ucrainene”, ediția a XXIV-a, organizat de Filiala Maramureș a UUR, în ziua de 22 aprilie, la Rona de Sus, într-un moment de succes și satisfacție, care și-a depășit propriile recorduri de participare.

Limba maternă, esențială pentru dezvoltarea identității, a sentimentului de apartenență culturală și pentru consolidarea legăturilor interpersonale și intergeneraționale a adunat la Rona de Sus, ca și la Olimpiada de Limbă Ucraineană, un număr de participanți în creștere semnificativă față de edițiile precedente. Nivelul de pregătire și talentul demonstrat de elevi în cunoașterea limbii materne ucrainene au fost impresionante.

Președintele UUR, Nicolae-Miroslav Petrețchi, invitat oficial al evenimentului, susținător constant al evoluției educaționale și al aprofundării studiului în limba maternă, și-a amintit cu emoție contribuția jucată în formarea sa și în însuflarea dragostei pentru limba maternă ucraineană de către învățătoarea și diriginta care i-au ghi-

(Continuare în pagina 7)

„Concurs de recitare a poeziei ucrainene” – etapa județeană

(Urmare de la pagina 6)

dat pașii. Acesta a vorbit deschis despre implicarea și rolul profesorului în generarea unui mediu educațional stimulat, care să ajute elevul să își consolideze cunoștințele de limbă maternă. Președintele UUR nu a omis nici rolul activ al părintelui în susținerea copiilor privind studiul limbii ucrainene. „Subliniez efortul pe care l-au depus cadrele didactice, colegii din cadrul UUR de-a lungul anilor, astfel încât, ca urmare a acestui efort, astăzi, am ajuns ca la Olimpiada de Limbă

Ucraineană să avem cu aproape 50% mai mulți participanți față de anul trecut. Rezultatele sunt cu mult mai bune. Același lucru l-am observat și la „Concursul de recitare a poeziei ucrainene”, a declarat președintele UUR.

În Maramureș, la etapa județeană a „Concursului de recitare a poeziei”, au participat peste 150 de elevi. Nicolae-Mirolsav Petrețchi a asigurat că Uniunea a depus și va depune în continuare eforturi pentru a sprijini elevii, cadrele didactice și, în general, învățământul în limba maternă, acesta fiind esențial pentru existența comunității ucrainene: „Fără tineri și fără educație

în limba maternă nu putem să ne asigurăm un viitor la fel cum l-am preluat noi de la cei care au fost înaintea noastră”.

Președintele Filialei Maramureș a UUR, Mirolsav Petrețchi, a mulțumit elevilor și dascălilor care îi îndrumă pe copii în această călătorie minunată a învățaturii, pentru interesul pe care îl arată față de limba ucraineană și pentru pasiunea pe care o manifestă prin intermediul poeziei.

Din cadrul comisiei de jurizare, au făcut parte președintele UUR Lunca la Tisa, Anna Sambor, președintele UUR Poienile de sub Munte, Mihai Macioca, prim-vicepreședintele UUR, Vasile Pasenciuc, Ana Boiciuc, profesor în cadrul Școlii Gimnaziale Rona de Sus, și Halena Miculaiciuc, inspector pentru limba ucraineană. Înainte de a acorda premiile, comisia i-a încurajat și i-a felicitat pe elevi, îndemnându-i să continue să citească și să învețe cu pasiune. 14 elevi au primit premiul I, 10 – premiul II, 9 elevi au obținut premiul III, 9 – mențiuni, 48 de elevi au primit premiul de participare, iar premiul special i-a fost acordat elevei Colopelnic Simina din cadrul Școlii Gimnaziale Remeți.

Elevii claselor IV-XII au avut de citit și un text la prima vedere, ceea ce a constituit o provocare în plus. Un aspect suplimentar, punctat în evaluarea juriului, a fost purtarea portului popular specific zonei de proveniență a fiecăruia dintre par-

ticipanți, detaliu care a adus un plus de culoare evenimentului și a demonstrat că elevii sunt mândri de cultura și tradițiile ucrainene.

La rândul lor, Ioan Ruscovan, viceprimarul comunei Rona de Sus, Lucreția Semeniuc, directorul Școlii Profesionale Poienile de sub Munte, Maria Păpariga, directorul Școlii Gimnaziale Valea Vișeuului, Maria Ștefan, directorul Școlii Gimnaziale Remeți, Irina Iordăchianu, președintele UUR Bistra, și Vasile Cureleac, directorul Liceului Pedagogic „Taras Șevcenko” au mulțumit elevilor pentru interesul pe care-l arată față de limba ucraineană și pentru participarea la concurs.

Participarea entuziastă la „Concursul de recitare a poeziei ucrainene” de la Rona de Sus, județul Maramureș, este o dovadă clară a angajamentului elevilor și al comunității, în general, de a încuraja și a promova cultura ucraineană în România, iar organizatorii sunt deja în așteptarea următoarei etape.

Sursa: uur.ro

Micula (Satu Mare)

Organizația locală Micula a Filialei Satu Mare a UUR a găzduit, la data de 23 aprilie, etapa județeană a „Concursului de recitare a poeziei ucrainene”, o manifestare culturală devenită deja tradiție printre ucrainenii din România.

La eveniment, au participat 31 de elevi ai Școlii Gimnaziale „Gellért Sándor” din Micula care studiază în limba ucraineană. Juriul a fost format din Irina Liuba Horvat, președinte, Vasile Buciuta, președinte al organizației locale Micula, și Mariana Roșca, președintele Organizației locale Satu Mare a Filialei sătmărene a UUR.

Cei mai buni 7 elevi au obținut premiul I și s-au calificat pentru etapa națională a concursului, care va avea loc la Rona de Sus, județul Maramureș. Ca și în anii precedenți, laureații au primit, pe lângă diplome, premii în bani.

UUR acordă o atenție deosebită manifestărilor de acest gen, ele având menirea de a conserva identitatea spirituală, culturală și lingvistică a etnicilor ucraineni din România.

Sursa: uur.ro

Mihăileni (Botoșani)

UUR scoate în evidență poezia prin multiple activități dedicate marilor poeți, dar cel mai așteptat eveniment de anul acesta, de către comunitatea locală din județul Botoșani, a fost „Concursul de recitare a poeziei ucrainene”, etapa județeană. Poezia reprezintă „o modalitate a literaturii care exprimă mesajul artistic cu ajutorul imaginilor expresive, al unui limbaj concentrat, al

afectivității, al rimei, al ritmului” (cf. definiției din DEX). Cum altfel să cinstim poezia și pe marii poeți, dacă nu prin glasurile cristaline ale copiilor noștri? Cu mic cu mare, copiii s-au adunat în fața comisiilor și au recitat, în dulcele grai matern, versuri nemuritoare, poezii care au traversat secole, rămânând neatinse de prihană, în ciuda intemperiilor și a războaielor nemiloase din draga noastră Ucraină. Costumele naționale, purtate cu emoție, au înveșmântat sufletele pline de entuziasm.

Pentru a încuraja și participarea la olimpiada de limbă maternă, premiarea copiilor (la aceste două concursuri) a avut loc simultan, la inițiativa

președintelui UUR Filiala Botoșani, Victor Semciuc, și a domnului inspector Paul Bilocopetiuc. Au participat la premiere doamnele profesoare de limbă ucraineană, Iuliana Vatamaniciu și Cosmina Maidaniuc, care au cules, în plan emoțional, roadele implicării în pregătirea copiilor. În același timp, conducerea școlilor în care se studiază limba maternă

a ținut să marcheze acest eveniment prin prezență și alocuțiuni. Au ținut un cuvânt de felicitare și de încurajare dna director al Școlii Gimnaziale „Maria Enescu Cosmovici” din Mihăileni, județul Botoșani, Simonica Lăcrămioara Fercalo, și dna director al Școlii Gimnaziale Nr. 1 Căndești, județul Botoșani, Elena Cobzaru.

Să nu uităm de juriu, care a avut răbdare și a dat dovadă de obiectivitate, de corectitudine, dar și de eleganță pedagogică, dacă ne este permisă exprimarea. Dna Marinela Vătui, învățătoare cu o vastă experiență și o neobosită membră activă a UUR, a ținut să-i încurajeze pe toți participanții și să sublinieze cât de important este faptul că au avut deschidere spre literatură, spre cultură, spre un mediu artistic. Menționăm că unii dintre participanți au luat parte la diverse festivaluri și concursuri: de dans, de încondeiere a ouălor, de cântece și de recitare. Președintele Filialei Botoșani a UUR, dl Victor Semciuc, fiind învățător la bază, și-a exprimat bucuria cu privire la implicarea elevilor și a profesorilor în activitățile UUR, remarcând faptul că participanții s-au străduit să memoreze cât mai multe versuri, să le recite cu entuziasm, punând juriul în cumpănă cu privire la deciziile finale. Domnul inspector de limba ucraineană, Paul Bilocopetiuc, un apropiat al mediului școlar, dar și al UUR Botoșani, a ținut un cuvânt despre poezie, despre cât de important este să învățăm versuri, dar mai ales despre importanța înțelegerii mesajelor textelor lirice, care, peste secole, transmit trăirile interioare ale intelectualelor neamului nostru.

La etapa județeană a „Concursului de recitare a poeziei ucrainene”, cei care au obținut premiul I și s-au calificat la etapa națională au fost: Honceriu Maria – clasa pregătitoare (Căndești); Huțuleac Ștefania – clasa I (Mihăileni); Danciuc Alexandra – clasa a II-a; Apreutesei Patricia – clasa a III-a; Danciuc Vlad – clasa a IV-a; Ivanciuc Bianca – clasa a V-a; Ivanciuc Elena – clasa a VI-a; Chelemandra Denisa – clasa a VII-a; Ivanciuc Raluca Simona – clasa a VIII-a.

Să prețuim poezia, să rezonăm cu eleganța sufletească și să descoperim frumosul din noi cu ajutorul versurilor atât de bogate în semnificații!

Claudia SEMCIUC

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA UCRAINEANĂ MATERNĂ

– ediția a XXIX-a –

Satu Mare, 9-12 aprilie 2023

(Urmare de la pagina 1)

Luni, 10 aprilie, a avut loc proba scrisă, după care participanții au făcut o vizită la Școala Gimnazială „Gellért Sándor” din Micula, singura școală sătmăreană și cu predare în limba ucraineană. La Centrul Artistic din comună, conducerea școlii gimnaziale din Micula i-a așteptat pe participanții Olimpiadei cu un frumos program artistic, pregătit de elevii maghiari, români și rromi. Ziua de marți a fost dedicată cunoașterii județului Satu Mare. Astfel, au fost vizitate principalele obiective turistice din municipiul Satu Mare, castelul Karolyi din Carei, cripta nobiliară de la Căpleni și cetatea din Ardud. Menționăm faptul că în organizarea acestor excursii s-a implicat și conducerea Muzeului Județean Satu Mare, precum și Primăria orașului Ardud (partenerii Uniunii Ucrainenilor din România).

Marți, 11 aprilie, tot la Filarmonica sătmăreană, a avut loc festivitatea de premiere. S-au acordat câte opt premii I, II, III și 11 mențiuni. Au mai fost acordate 33 de diplome de participare. Toate aceste distincții s-au bucurat de sprijinul financiar al Uniunii Ucrainenilor din România. Au fost premiați, de asemenea, de către UUR, și cei 13 membri ai Comisiei Centrale a Olimpiadei, precum și 17 profesori pregătitori.

Au fost câteva zile de sărbătoare atât pentru ucrainenii sătmăreni, cât și pentru cei veniți din întreaga țară, pentru a participa la această splendidă competiție școlară ucraineană. Am citit în ochii copiilor bucuria reîntâlnirii, dar și forța și determinarea de a duce mai departe valorile spirituale ale poporului ucrainean. Toți participanții, elevi și dascăli, deopotrivă, au rămas cu amintiri de neșters din frumosul oraș de pe Someș.

Iată lista laureaților:

Premiul I:

Laver Ana, cl. a V-a – Școala Profesională Repedea;
Covaci Nicolas Cristian, cl. a VI-a – Școala Gimnazială Remeți;
Iurcuț Florica, cl. a VII-a – Școala Gimnazială Valea Vișeuului;
Boiciuc Sabrina Irina, cl. a VIII-a – Școala Gimnazială Valea Vișeuului;
Perdei Petronela, cl. a IX-a – Colegiul Tehnic Rădăuți;
Havriolae Nicolai, cl. a X-a – Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Mitropolitul Dosoftei” din Suceava;
Șoiman Ana, cl. a XI-a – Colegiul Național „Petru Rareș” din Suceava;
Patraucean Ioan, cl. a XII-a – Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Mitropolitul Dosoftei” din Suceava;

Premiul II:

Bumbar Emanuela, cl. a V-a – Școala Profesională Ruscova;
Pituleac Mariana-Alina, cl. a VI-a – Școala Gimnazială Valea Vișeuului;
Lupșaniuc Sonia-Maria, cl. a VII-a – Școala Gimnazială Valea Vișeuului;
Cucicea Melissa, cl. a IX-a – Liceul Teoretic „Iulia Hasdeu” din Lugoj;
Moldovan Nica-Angelina, cl. a X-a – Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției;
Nistor Mihaela-Iasmine, cl. a XI-a – Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției;
Micailu Gheorghe, cl. a XII-a – Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Mitropolitul Dosoftei” din Suceava;

Premiul III:

Dobroschi Marusia, cl. a V-a – Școala Gimnazială Valea Vișeuului;
Fercal Georgiana-Elena, cl. a VI-a – Școala Gimnazială Paltinu;
Bocicorec Andreea-Ancuța, cl. a VII-a – Școala Gimnazială Valea Vișeuului;

Frasin Ruxandra, cl. a VIII-a – Școala Gimnazială Rona de Sus;
Coval Georgina, cl. a IX-a – Colegiul Tehnic de Industrie Alimentară Suceava;
Oliveira-Kuth Claudio-Mariano, cl. a X-a – Liceul Teoretic „Iulia Hasdeu” din Lugoj;
Marynika Ona, cl. a XI-a – Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției;
Firisciuc Larisa-Tania, cl. a XII-a – Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției;

Mențiuni:

Melneciuc Mariana, cl. a V-a – Școala Gimnazială Știuca;
Cramer Daniela-Elena, cl. a VI-a – Școala Gimnazială Paltinu;
Țiudic Sara Alessia, cl. a VI-a – Școala Gimnazială Știuca;
Cozaciuc Carla Delia, cl. a VII-a – Școala Gimnazială Bălcăuți;
Recalo Felicia, cl. a VIII-a – Școala Gimnazială Știuca;
Voloșin Ioana, cl. a IX-a – Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției;
Recalo Maria, cl. a IX-a – Liceul Teoretic „Iulia Hasdeu” din Lugoj;
Clemcovici Iasmina-Maria, cl. a X-a – Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției;
Berezovschi Daiana Eliza, cl. a XI-a – Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret;
Bilici Amalia Veronica, cl. a XI-a – Liceul Teoretic „Iulia Hasdeu” din Lugoj;
Danko Mihaela, cl. a XII-a – Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției;

Participare:

Clasa a V-a

Cauni Francesca – Școala Gimnazială „Gellért Sándor” din Micula;
Moroșan Veronica – Școala Gimnazială Negostina;
Naida Diana – Școala Gimnazială Brodina de Sus;
Ciorei Andreea – Școala Gimnazială Știuca;

Clasa a VI-a

Benzar Maria – Școala Gimnazială Târnova;
Dumitraș Iuliana – Școala Gimnazială „Maria Enescu Cosmovici” din Mihăileni;

Ivaniciuc Elena Anastasia – Școala Gimnazială „Maria Enescu Cosmovici” din Mihăileni;

Szenuka Samira Mara – Școala Gimnazială „Gellért Sándor” din Micula;
Grigoriuc Cezarina – Școala Gimnazială Negostina;
Buciuta Ana – Școala Gimnazială Știuca;

Clasa a VII-a

Pintea Estera – Școala Gimnazială Târnova;
Chelemândră Denisa – Școala Gimnazială Nr. 1 din Căndești;
Vacaru Erika Maria – Școala Gimnazială Bălcăuți;
Turcin Aura Camelia – Școala Gimnazială Știuca;
Recalo Mihai – Școala Gimnazială Știuca;

Clasa a VIII-a

Ivaniciuc Raluca Simona – Școala Gimnazială Nr. 1 din Căndești;
Hanceriuc Roberta Alexia – Școala Gimnazială Nr. 1 din Căndești;
Cega Lavinia – Școala Gimnazială Brodina de Sus;
Tencaliuc Andreea – Școala Gimnazială Brodina de Sus;
Crasiuc Vasile – Școala Gimnazială Bârna;
Chasciar Ana – Școala Gimnazială Bethausen;

Clasa a IX-a

Szabo Roxana-Mihaela – Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției;

Miculaiciuc Lucica Ioana – Liceul Teoretic „Iulia Hasdeu” din Lugoj;

Clasa a X-a

Mehno Francesca – Colegiul Național „Eudoxiu Hurmuzachi” din Rădăuți;

Semovin Iulian Adelin – Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret;
Spătaru Beatrice Izabela – Liceul Teoretic „Iulia Hasdeu” din Lugoj;

Clasa a XI-a

Gherman Ioan – Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Mitropolitul Dosoftei” din Suceava;

Sopco Roxana Valentina – Liceul Teoretic „Iulia Hasdeu” din Lugoj;
Turcin Angelica Ana – Liceul Teoretic „Iulia Hasdeu” din Lugoj;

Clasa a XII-a

Bărdaș Maria-Denisa – Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției;

Boblea Andreea Felicia – Liceul Teoretic „Iulia Hasdeu” din Lugoj;
Corjuc Monica – Liceul Teoretic „Iulia Hasdeu” din Lugoj;
Dzitak Mihaela – Liceul Teoretic „Iulia Hasdeu” din Lugoj.

CREATORI DE ARTĂ UCRAINENI DIN TIMIȘ

Muzeul Satului Bănățean din Timișoara, anual, găzduiește zeci de expoziții și nenumărate evenimente organizate de către etniile care conlocuiesc într-o bună prietenie și armonie în regiunea de vest a țării noastre. O astfel de expoziție este și cea a „Creatorilor de artă ucraineni”, organizată de Filiala Timiș a Uniunii Ucrainenilor din România. Manifestarea a devenit deja o tradiție pentru meleagurile bănățene și reunește laolaltă meșteri populari ucraineni, pictori, scriitori, ansambluri artistice autohtone, elevi, profesori și etnici din diferite colțuri ale județului nostru.

Invitații celei de-a XI-a ediții, desfășurată în zilele de 29-30 aprilie, au fost dna prof. dr. Irina Șteț, artist emerit al poporului ucrainean, și maiorul în rezervă Dumitru Cerneșov, care au adus donații de cărți pentru copii, diplome de recunoștință pentru membrii filialei și șevalete pentru pictură. Delegația din Cernăuți a fost însoțită de președintele filialei gazdă, Gheorghe Hleba, și de membrii Comitetului acesteia.

La eveniment, au participat și numeroși ucraineni de dincolo de graniță, refugiați din calea războiului din Ucraina.

Anul acesta, pe lângă păpușile îmbrăcate în straie tradiționale, ștergare, cergi, carpete țesute, obiecte decorative din lut și din lemn ori costume autentice ucrainene, în premieră, au fost organizate câteva cercuri de creație pentru copii. Înarmați cu pensule și palete de culori, de la mic la mare, au pictat peisaje, flori, portrete, stema UUR și drapelul Ucrainei. Cu acest prilej, a fost prezentată și o expoziție comună, realizată de două tinere talentate, venite tocmai din județul Maramureș, Daria și Florina Nan.

O altă atracție a constituit-o standul dnei Maria Crișan din Gottlob, care, pe lângă variatele coronițe de diverse mărimi, forme și culori, prezentate publicului larg, ne-a împărtășit câteva dintre secretele privind realizarea unei podoabe capilare, utile și cochete, folosind doar o simplă panglică colorată, câteva mărgelute și un ac cu ață.

În ceea ce privește tainele celui mai vechi meșteșug, împletitul, acestea ne-au fost dezvăluite de dna Maria Șuldac din Darova. Și pentru că vremurile se schimbă, designerul Ileana

Teslevici din Lugoj ne-a expus câteva creații stilizate, care pot fi purtate și în viața de zi cu zi.

Însă standul cel mai delicios a fost cel cu sarmale, gogoși, hremzleche, găluște umplute cu varză sau cu carne, cozonaci și colaci. Muzica și voia bună au fost aduse de grupul „Trio Hrin” din Remetea Mică. Tot de acolo, sub atenta îndrumare a profesorului de muzică Ana Hrin și a Nicoletei Hrin, copiii grupului „Remeteanca” ne-au încântat atât instrumental, cât și vocal, iar

elevii din Știuța, coordonați de profesorul Mioara Cinar, au recitat poezii în limba maternă și au interpretat câteva melodii.

O surpriză deosebit de plăcută și de emoționantă a venit din partea artistei Ucrainei Irina Șteț, a grupului „Ucrainski Mrii” și a artistului Myhailo Vasylykiv, care, la finalul expoziției, au interpretat numeroase cântece din repertoriul ucrainean.

Mihaela BUMBUC

Împreună în Timișoara Multiculturală

Peste 400 de elevi ucraineni, maghiari, sârbi, germani și români au adus pe scena Festivalului „Împreună în Timișoara Multiculturală” o fărâma din identitatea lor etnică. Evenimentul a fost organizat la data de 27 aprilie, la sediul Uniunii Sârbilor din România și a avut drept scop descoperirea frumuseții și a importanței tradițiilor diferitelor culturi. Cu acest prilej, s-a urmărit formarea și dezvoltarea sentimentelor de toleranță, acceptare, respect și prietenie. Un alt element esențial a constat în promovarea dialogului intercultural între comunitățile conlocuitoare din Banat. La acest festival, ucrainenii au fost reprezentați de grupul de copii coordonați de profesoara Mioara Cinar și îndrumați de directorul Școlii

Gimnaziale Știuța, Nicolae Benzar, care a susținut următoarele:

„În cadrul acestui eveniment, au participat 16 unități școlare atât din municipiul Timișoara, cât și din județ. Printre invitați, am avut bucuria să fim și noi prezenți cu grupul vocal «Veseli Dytocike» și cu grupul de dansatori. Grupul vocal a interpretat un buchet de cântece în limba ucraineană, iar dansatorii au prezentat cea mai nouă coregrafie învățată. Ne bucurăm că a fost pe placul spectatorilor pentru că, la final, aceștia au fost răsplătiți cu ropote de aplauze”.

Multiculturalitatea orașului de pe malul Begăi dă savoare vieții cotidiene, iar, prin activitatea comună realizată la această manifestare, instituțiile

partenere și-au propus să familiarizeze generațiile tinere cu tradițiile, cântecele și dansurile minorităților bănățene, mai ales în contextul în care Timișoara este Capitală Culturală Europeană 2023.

„Ne bucurăm că ne-a onorat cu prezența grupul de elevi ucraineni din comunitatea Știuța. Ei au avut niște costume deosebite, iar dansul lor a fost impresionant. Pot spune că a fost una dintre cele mai reușite evoluții artistice. Noi avem și în școală copii ucraineni, refugiați, însă aceștia, deocamdată, nu ne-au arătat talentul lor artistic, suntem doar într-o strânsă colaborare, bazată pe educa-

ție”, a declarat Cristina Filip, directorul Școlii Gimnaziale nr. 25 din Timișoara.

Dintre instituțiile timișorene de învățământ preuniversitar, în cadrul manifestării artistice, au evoluat: Liceul Teoretic „Bartók Béla”, Liceul Teoretic „Nikolaus Lenau”, Liceul Teoretic „Dositei Obradovici”, Școala Gimnazială nr. 25 și Palatul Copiilor, care a prezentat o suită de dansuri și cântece populare românești. Iar printre cele venite din județ, s-au numărat: Școala Gimnazială din Știuța, Școala Gimnazială din Sacoșu Turcesc și Școala Gimnazială din Livezile.

Mihaela BUMBUC

Taras Șevcenko (1814-1861), figură emblematică a poporului ucrainean, pictor renumit și bard romantic este considerat poetul național al Ucrainei. Acesta s-a născut la data de 9 martie 1814, într-o familie de iobagi, din localitatea Morynți, gubernia Kiev. În scrierile sale, el s-a inspirat din folclorul ucrainean și din viața oamenilor simpli obișnuiți de condițiile Rusiei Țariste. Șevcenko este considerat fondatorul limbii ucrainene moderne, poeziile sale fiind traduse în peste 100 de limbi.

Filiala Suceava a UUR, reprezentată de președintele Ilie Sauciuc, a organizat, la sfârșitul lunii martie, la Negostina, comuna Bălcăuți, un amplu eveniment de comemorare a poetului ucrainean Taras Șevcenko. La Biserica Ortodoxă „Sf. Mare Mucenic Dimitrie” din localitate, părintele Daniel Petrașuc a oficiat Sf. Liturghie și slujba de pomenire pentru poetul ucrainean.

Un scurt moment de reculegere și o plecăciune plină de recunoștință, alături de coroane și jerbe de flori, au depus reprezentanții unor instituții locale și județene, ai organizațiilor locale ale UUR și invitații: deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi, președintele UUR, Mihai Mihăiescu, consilier pentru minorități în cadrul Prefecturii Suceava, Petru Crăciun, inspectorul general adjunct al Inspectoratului Școlar Județean Suceava, Traian Alin Pușcă, directorul Casei Corpului Didactic „George Tofan” din Suceava, Cristian Mocrei, reprezentant al Primăriei Siret, Vasile Șoiman, primarul comunei Bălcăuți, Iulian Chideșă, viceprimarul comunei Bălcăuți, reprezentanți ai Colegiului Pedagogic din cadrul Universității Naționale „Iurii Fedkovyci” din Cernăuți,

Anual, în luna martie, ucrainenii cinstesc memoria Marelui Kobzar, poet, scriitor, artist, persoană publică, filozof, politician, folclorist ucrainean, OMUL care și-a dedicat viața conservării și răspândirii înțelepciunii populare originale în strânsă legătură atât cu vechea cultură a cazacilor, cât și cu tradițiile și obiceiurile ucrainene, în general, cunoscut drept cel care a pus bazele limbii ucrainene moderne.

În opera sa, Taras Șevcenko a reflectat acele gânduri și sentimente care erau importante în viața ucrainenilor timpului său. În dezvoltarea istorică a Ucrainei, Șevcenko este un fenomen neobișnuit atât în ceea ce privește talentul său, cât și prin locul pe care-l ocupă în literatură, artă și cultură. Din cei 47 de ani de viață, poetul a petrecut 24 de ani în iobăgie, 10 în exil, iar restul sub supravegherea jandarmilor. Viața deosebit de grea a lui Șevcenko, începută de la treapta cea mai de jos și ajunsă până la înălțimi nemaiaținse de altcineva, a fost succint evocată de un alt titan al literaturii ucrainene, I. Franko: „El a fost fiu de țăran și a devenit stăpân în împărăția spiritului. A fost iobag și a devenit un gigant pe țărmul culturii umane. A fost autodidact, dar a arătat căi noi, nebatătorite și libere de prejudecăți pentru profesori și cărturari”. Pentru fiecare generație a poporului ucrainean, Șevcenko se prezintă într-un mod nou, pe măsură ce conștiința național-istorică a ucrainenilor crește și se adâncește.

Filiala Iași, continuând o frumoasă tradiție, a organizat o acțiune literar-muzicală cu ocazia celei de-a 209-a aniversări de la nașterea poetului ucrainean Taras Hryhorovyci Șevcenko. La eveniment, au participat reprezentanți ai organelor locale, ai Universității „Alexandru Ioan Cuza”, ai Colegiului Național de Artă „Octav Băncilă”, ai

Taras Șevcenko, comemorat la Negostina

Iryna Șteț, artist emerit al Ucrainei, reprezentanți ai Comitetului județean al UUR Suceava și ai Organizațiilor locale Negostina și Bălcăuți ale UUR.

Luna martie este dedicată evenimentelor organizate în cinstea *Kobzarului* ucrainean, perioadă în care toate filiale UUR din țară desfășoară activități culturale cu acest prilej. Deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi a vorbit publicului despre faptul că Ucraina și România ocupă

primele două locuri în lume privind numărul de monumente ridicate în cinstea lui Taras Șevcenko, în țara noastră existând 6 busturi, aflate la: Negostina, Sighetu Marmăției, Satu Mare, București, Tulcea și Lugoj. Acesta a precizat că, în municipiul Sighetu Marmăției, se află Liceul Pedagogic Ucrainean „Taras Șevcenko”, înființat în anul 1997, instituție care oferă posibilitatea tinerilor de etnie ucraineană din județul Maramureș de a continua studiul limbii materne. Deputatul a subliniat că, la declanșarea războiului dintre Ucraina și Rusia, a avut convingerea că națiunea ucraineană este puternică și va învinge și de această dată, la fel cum a supraviețuit Holodomorului provocat de bolșevici.

În fața unui public numeros, elevii Școlii Gimnaziale Negostina au recitat și au cântat pe versurile lui Taras Șevcenko. Adiența a fost încântată de prestația grupurilor „Cervona Kalena”, „Vocile Negostinei”, „Kolomeika” din Siret, „Spivuci ukrainky” din Suceava și a elevelor Ioana și Irina Petrașuc de la Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava. O delegație a Colegiului Pedagogic din cadrul Universității „Iurii Fedkovyci” din Cernăuți, Ucraina, a răspuns invitației privind proiectul educațional internațional „Elevi acum, profesori în devenire”,

încheiat cu Filiala UUR Suceava și cu Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava. Momente emoționante au fost create de invitatele speciale din Ucraina: Iryna Șteț, Alina Stratii și Natalia Protiuk. Iryna Șteț a înmănat lui Ilie Sauciuc, Iulian Chideșă și Cristinei Chideșă diplome din partea Administrației Sinodale a Clerului Militar al Bisericii Ortodoxe Ucrainene, drept mulțumire pentru implicarea în furnizarea de ajutoare umanitare Ucrainei.

«Борітеся – побороете, Вам Бог помагає! За вас правда, за вас сила і воля свята!» (*Luptați și veți învinge, Dumnezeu vă va ajuta! Cu voi este adevărul, cu voi este puterea și voința sfântă!*) – Taras Șevcenko.

Delia MARTINEAC

Cuvântul profetic șevcenkian – armă în lupta împotriva dușmanului

oamenilor de cultură și artă (scriitori, muzeografi, actori etc.), ai unor instituții și organizații cu care colaborează filiala noastră și un număr mare de refugiați, membrii și membrii simpatizanți ai organizației noastre.

Acțiunea a început cu un cuvânt din partea președintelui filialei, care a prezentat succint personalitatea marelui poet Taras Șevcenko. După deschiderea oficială, invitații au păstrat un moment de reculegere în memoria poetului și a tuturor eroilor Ucrainei, care, de mai bine de un an, perioadă ce s-a scurs de la începutul invaziei Federației Ruse în Ucraina, au murit luptând cu arma în mână, apărând independența și integritatea teritorială a Ucrainei. Acțiunea a continuat

cu un program artistic, prezentat de grupul vocal „Cervona Kalyna” din cadrul Filialei Suceava a UUR, Organizația locală Negostina, cu un colaj de cântece populare ucrainene pe versurile lui Șevcenko și cu recitări de poezii din opera poetului, în interpretarea elevilor Școlii Gimnaziale din Negostina. Programul s-a încheiat cu un recital de poezie, susținut de scriitorii ieșeni invitați la eveniment și de câțiva reprezentanți ai refugiaților, care, temporar, și-au găsit adăpost în județul Iași, fiind mereu invitați la evenimentele organizate de filiala noastră.

Au trecut 209 de ani de când Taras Șevcenko s-a născut pe pământ ucrainean, sub cer ucrainean. Astăzi, cuvântul puternic și profetic al poetului dă putere, curaj și încredere ucrainenilor în lupta împotriva dușmanului.

Invitații la eveniment au avut posibilitatea să admire câteva roll-upuri și postere dedicate poetului și artistului Taras Șevcenko și o expoziție de carte, ziare și reviste editate de Uniunea Ucrainenilor din România.

Evenimentul a fost filmat de o echipă a televiziunii locale, urmând a fi difuzat pe postul TVR 3, în perioada următoare, împreună cu interviurile luate organizatorilor și participanților la programul muzical-literar prezentat.

Victor HRIHORCIUC,
președintele Filialei Iași a UUR

25 de ani de la reînființarea Liceului Pedagogic „Taras Șevcenko”

Aniversarea a 25 de ani de la reînființarea Liceului Pedagogic „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției, județul Maramureș, singurul liceu din România cu predare în limba ucraineană, s-a desfășurat, în parteneriat cu Uniunea Ucrainenilor din România, la 31 martie a.c., într-o atmosferă festivă.

Președintele Uniunii Ucrainenilor din România, Nicolae-Miroslav Petrețchi, s-a aflat pe lista invitaților speciali, alături de reprezentanți ai Parlamentului, ai UUR, ai Instituției Prefectului Maramureș, ai Inspectoratelor Școlare Maramureș, Suceava și Timișoara. De asemenea, au fost prezenți reprezentanți ai Administrației de Stat din Ucraina, ai Consiliului Mondial Ucrainean de Coordonare, directori ai mai multor școli din România și Ucraina, profesori și absolvenți ai liceului „Taras Șevcenko”.

În cadrul școlii, profesorii au fost implicați în organizarea mai multor ateliere tematice, care au

avut drept scop dezvoltarea abilităților și interesele elevilor: „Oaza de pe pervaz”, condus de Oksana Malearciuc și Mihaela Kraucsuk, „Reciclarea – o formă de protecție a mediului”, organizat de profesorul Șteliac Dumitru, „Vernisajul expoziției personale”, care a prezentat lucrările elevei Dimitria Valentina Roman din clasa a X-a, și atelierul „Să nu ne uităm tradițiile”, condus de Valerica Dunca și Tamara Danci. În plus, a fost organizat un atelier dedicat grădiniței, coordonat de profesorii Calina Alexandra Anca și Melisa Clemcovici.

Ulterior, directorul liceului, Vasile Cureleac, a deschis discuțiile mesei rotunde privind rolul Liceului Pedagogic „Taras Șevcenko” în perpetuarea învățământului în limba ucraineană maternă. Președintele UUR, Nicolae-Miroslav Petrețchi, a subliniat importanța unei educații de calitate și a unei colaborări strânse între comunitățile românești și cele ucrainene din zonă. Discursul său a accentuat faptul că liceul „Taras Șevcenko” reprezintă una dintre cele mai prestigioase instituții de învățământ din țară, care își propune să ofere o educație de calitate elevilor săi, să îi pregătească pentru studii superioare și să îi formeze viitori cetățeni responsabili și activi ai societății. Acesta a făcut un apel important la factorii politici, la cadrele didactice de limba ucraineană, inclusiv la directorii din școlile în care este studiată limba ucraineană, să susțină liceul „Taras Șevcenko”, această colaborare fiind singura garanție că instituția își va putea consolida parcursul prestigios pe care l-a câștigat în ultimii ani.

Președintele UUR a subliniat rolul motivant al unui cadru didactic capabil să insufle, încă de la

începutul procesului educațional, dragostea unui elev atât pentru limba maternă, cât și pentru o limbă de circulație internațională, dând ca exemplu pe unii dintre absolvenții liceului, în prezent șefi de instituții sau diplomați, care, implicit, pot consolida prestigiul instituției.

În calitate de director, profesorul Vasile Cureleac a făcut o prezentare a liceului „Taras Șevcenko”, în limbile română și ucraineană, axată pe contribuția la dezvoltarea educației în regiune, subliniind că prin actul didactic de calitate liceul joacă un rol important în promovarea valorilor

culturale și democratice, fiind o instituție emblematică a învățământului și un loc de referință pentru elevii dornici să-și îndeplinească potențialul.

Evenimentul a inclus, de asemenea, un moment solemn de rugăciune și de comemorare a lui Taras Șevcenko și ai eroilor ucraineni, urmat de intonarea imnurilor de stat ale României și Ucrainei. Pe scenă, au urcat elevii și preșcolarii liceului, care, alături de audienții din Ucraina, au prezentat un program impresionant de cântece și recitări de poezie. Ansamblurile corale ale UUR din localitățile ucrainene din Maramureș au oferit o ocazie unică pentru invitați de a experimenta muzica și poezia tradițională ucraineană.

Sursa: uur.ro

Excursii pentru elevii care învață în școlile cu predare în limba ucraineană

Uniunea Ucrainenilor din România a organizat, în perioada martie-aprilie a.c., excursii pentru 708 elevi și 155 de profesori însoțitori din diferite școli din țară, cu scopul de a le oferi copiilor oportunitatea de a explora și descoperi locuri noi, de a cunoaște istoria, cultura și tradițiile diferitelor comunități și de a dobândi noi cunoștințe despre mediul înconjurător.

Excursiile au inclus vizite la muzee, grădini botanice, grădini zoologice, saline și alte obiective turistice și culturale.

Astfel, din cadrul Școlii Gimnaziale Bistra, 29 de elevi și 25 de însoțitori, coordonați de prof. Irina Iordăchianu, au vizitat Salina Turda și Grădina Botanică din Cluj-Napoca. La aceleași obiective, la care s-a adăugat și Grădina Zoologică din Târgu-Mureș, au fost 13 copii și 15 adulți din cadrul Școlii Gimnaziale Rona de Sus, excursia fiind condusă de prof. Larisa Petrețchi.

16 elevi și 5 însoțitori ai Școlii Profesionale Ruscova, conduși de profesorii Năstaca Ostaș și Mariana Dobroțchi, au ajuns în județul Suceava, unde au vizitat cele mai importante obiective istorice, unul dintre acestea fiind Cetatea de Scaun a Sucevei. În aceeași perioadă, 50 de elevi și

5 adulți din cadrul Școlii Profesionale Poienile de sub Munte au plecat spre Cluj-Napoca, însoțiți fiind de profesorii Lucreția Semeniuc, Alina Iavorovschi și Vasile Iavorovschi, unde au vizitat Grădina Botanică (Sala de Flori și Sala de Legume), Acvariul și Muzeul de Anatomie, Spitalul de Cabaline etc.

203 elevi și 21 adulți ai Școlii Gimnaziale Valea Vișeuului, coordonați de prof. Maria Papariga, au participat la excursia de la Complexul Turistic Borșa și Telegondola Borșa. Preșcolarii Grădiniței aceleiași școli, în număr de 44 și 5 însoțitori, sub supravegherea prof. Mariana Hrin Zirca, s-au delectat la spațiul de joacă „Magic Place” din Sighetu Marmăției.

Elevii Școlii Gimnaziale Rona de Sus au luat parte la două excursii: la prima dintre ele, au participat 19 copii și 3 adulți, conduși de prof. Dorina Herea, aceasta având ca obiectiv central vizitarea Liceului Pedagogic „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției, iar, la cea de a doua, au luat parte 36 de copii și 5 adulți, însoțiți de prof. Larisa Petrețchi, aceștia vizitând Complexul Național Muzeal Astra din Sibiu, Muzeul Național al Unirii și Clădirea Babilon din Alba Iulia.

68 de copii și 8 adulți ai Școlii Profesionale Repedea au vizitat Cetatea de Scaun a Sucevei, Muzeul de Științele Naturii, Muzeul de Etnografie „Samuil și Eugenia Ioneț” și Grădina Zoologică Rădăuți, însoțiți fiind de prof. Maria Pop, Ileana Ștecka, Ana Csinar și Persida Kucsicsa.

Din cadrul Școlii Gimnaziale Remeți, 84 de elevi și 11 adulți, alături de profesorii Livia Roman, Tanea Ștefca, Ana Dubovici și Angelica Miculaiciuc, au vizitat Muzeul de Științe Astronomice din Baia Mare și Muzeul de Mineralogie „Victor Gorduza”.

58 de elevi și 40 de adulți ai Școlii Gimnaziale Bistra au fost în excursie pe Valea Vaserului din

Maramureș, unde au făcut o interesantă plimbare cu mocănița.

Din cadrul Școlii Gimnaziale Crasna Vișeuului, 43 de copii și 7 adulți, însoțiți de secretarul Gheorghe Mocernac și profesorii Diana Prodanu, Tamara Nica, Rodica Lucaciu Gredjuc și Viorica Coroli au vizitat Salina Turda și Grădina Botanică din Cluj-Napoca.

UUR susține organizarea unor astfel de excursii, apreciind că ele oferă elevilor, în special celor din mediul rural, experiențe de învățare interactive și practice care îi pot ajuta să înțeleagă mai bine conceptele teoretice și să-și dezvolte abilitățile practice. Acestea stimulează creativitatea, curiozitatea și interesul pentru istorie, artă, științe ale naturii și literatură.

Sursa: uur.ro

Etapa națională a „Concursului de recitare a poeziei ucrainene”, – ediția a XXIV-a –

Forfotă mare și multă emoție, în ziua de 29 aprilie a.c., în Rona de Sus, faimoasa localitate din județul Maramureș, unde cei mai talentați copii care studiază în limba maternă au participat la etapa națională a „Concursului de recitare a poeziei ucrainene”, ediția a XXIV-a. O competiție deja consacrată, care, prin implicarea Uniunii Ucrainenilor din România, a elevilor, profesorilor și părinților, a crescut an de an și a trecut de la faza locală la cea națională, cu o participare consistentă și cu rezultate care au depășit toate așteptările.

În total, 67 de copii au fost premiați pentru talentul și dedicarea lor în promovarea culturii și a tradițiilor ucrainene, aprecierile venind de la o comisie de jurizare formată din reprezentanți ai tuturor județelor participante, cu membri experimentați în evaluare, din care a făcut parte și președintele Filialei București a UUR, Mihai Traista, scriitor și membru al Uniunii Scriitorilor din România și din Ucraina.

Astfel, 14 elevi au primit premiul I, în valoare de 600 de lei fiecare, 13 s-au clasat pe locul II și au primit câte 500 de lei, 12 au primit locul III, cu premii individuale de 300 de lei. De asemenea, 9 copii au primit mențiuni, fiind recompensați cu câte 200 de lei. Organizatorii au acordat și 13 premii de participare, în valoare de 100 de lei de participant.

Locul de desfășurare a celei mai performate etape a „Concursului de recitare a poeziei ucrainene” nu a fost ales întâmplător, Rona de Sus fiind o localitate emblematică pentru etnicii ucraineni din România, un adevărat centru cultural ucrainean, care a dat foarte mulți oameni de cultură, scriitori, poeți, diplomați, medici, membri ai Uniunii Scriitorilor din România și din Ucraina, specialiști cu care se mândrește comunitatea ucraineană, națională și cea de peste hotare.

Președintele Uniunii Ucrainenilor din România, Nicolae-Miroslav Petrețchi, s-a declarat impresionat de nivelul foarte înalt de pregătire a elevilor participanți, i-a felicitat și a mulțumit cadrelor didactice pentru eforturile lor de a pregăti și de a atrage din ce mai mulți copii în competiții. Evenimentul s-a bucurat de prezența unor oaspeți importanți din Ucraina: Mirosława Kornelyuk – șeful Departamentului de Cultură și Arte al Direcției de Cultură, Naționalități și Religii al Administrației de Stat Ivano-Frankivsk, Vasyl Demianchuk – vicepreședinte al Consiliului Regional Transcarpatic, cărora Nicolae-Miroslav Petrețchi le-a mulțumit pentru că, în ciuda faptului că se află într-o situație dificilă, au venit să susțină prin prezența lor elevii participanți la concurs. Oaspeții din Ucraina au mulțumit Statului român și UUR pentru sprijinul pe care îl oferă Ucrainei, pentru eforturile depuse în susținerea învățământului în limba ucraineană.

Recunoștința președintelui Uniunii Ucrainenilor din România s-a îndreptat și către Filiala Maramureș a UUR, reprezentată de președintele Mirosłav Petrețchi, pentru transformarea acestui eveniment într-o competiție educațională de înalt calibrul. Acesta a asigurat că Uniunea a depus și va depune în continuare eforturi pentru a sprijini elevii, cadrele didactice și, în general, învățământul în limba maternă, acesta fiind esențial pentru existența comunității ucrainene și pentru viitorul ei.

Alături de elevi, profesori și părinți, au fost prezenți: viceprimarul comunei Rona de Sus, Ioan Ruscovan, subsecretarul de stat în Ministerul de Interne, Petru Bledea, preoții Gheorghe Cinar (Rona de Sus), Adrian Vișovan (Poienile de sub Munte), Petru Popovici (Reșița), directori de școli, profesori de limba ucraineană din județul Maramureș și din celelalte județe. Cu toții au fost impresionați de angajamentul elevilor și al comunității de a încuraja și a de promova cultura ucraineană în România.

În cele ce urmează, prezentăm lista cu premianții etapei naționale a „Concursului de recitare a poeziei ucrainene”, desfășurat la Rona de Sus:

Premiul I: Floarea Maya Raisa, Colopelnic Andrei, Pecora Motrea Alexandra, Iavorovschi Andreea, Moisiuc Anastasia Luiza, Suldac Mihaela, Hosciuc Sara, Bohar Ionela, Surduc Gheorghe, Iamnițchi Alexandra, Gherman Ioan, Șoiman Ana, Danko Mihaela, Firișceac Larisatania.

Premiul II: Turcin Pavel Benjamin, Mechno Daria, Țudic Sofia Adele, Sadoveac Matei, Stulyieva Lidia, Șoiman Paul, Boiciuc Benjamin, Văcaru Erika, Petrașuc Teodora, Recala Maria, Boiciuc Lucas Maria, Manoleac Casian-Ruslan-Ioan, Pătrăucean Ioan.

Premiul III: Axiuc Bogdan, Danciuc Alexandra Ioana, Ciorei Alexandru, Bouhar Andreea, Ivanciuc Bianca, Szenuka Samira, Țudic Ștefania Maya, Ivanciuc Raluca Simona, Dunca Crina Maria, Kuth Cristian Marian, Bilici Iasmina, Roman Ancuța.

Mențiuni: Honceriu Maria, Szmeckas Anemona, Szenuka Rosela, Apreutesei Patricia Georgiana, Danciuc Vlad Ștefan, Miculaiciuc Samuel, Buciuta Ana, Pinteasa Sara, Cuth Nicolae.

Premiu pentru participare: Mașnița Debora Simona, Hutuleac Ștefania Natalia, Cauni Teodora, Logoș Elida, Miculaiciuc Amaia Letizia, Merkezli Zerrin, Pinteasa Elisei, Veciunca Paula Cosmina, Hanțig Petru, Ivanciuc Elena Anastasia, Holdiș Natalia, Dzitac Andreea, Rusnac Maria.

Premiu special: Laviță Francesca, Andrașciuc Andrada, Prodaniuc Denisa, Grijac Mihaela, Colopelnic Simina, Dubei Delia.

Sursa: uur.ro

IVAN FEDCO – fondatorul literaturii ucrainene moderne din România

Cu 85 de ani în urmă (15.04.1938), se naștea în Rona de Sus scriitorul, eseistul, traducătorul, învățatul Ivan Fedco. Cei care au călătorit, spre onoarea acelor timpuri, lângă Ivan Fedco, văd că astăzi este mai mult printre noi și nu poate fi dat uitării de cei mulți, care fără el nu ar fi fost ceea ce sunt astăzi. Opera lui Ivan Fedco a fost, o perioadă lungă de timp, cunoscută încă de pe băncile școlii. Prin conținutul creației scriitorului ucrainean, manualele școlare au sădit în sufletul mai multor generații dragostea de cuvânt, de neam și de literatură maternă. Bunătatea iluminată, cuvântul expus definitiv în inedit, disciplina ce dă întâia formă de integritate autentică așteptărilor și conștiința apartenenței la o națiune înzestrată cu acces la simț și destin literar de anvergură universală au conferit, de foarte timpuriu, lui Ivan Fedco rangul de scriitor ilustru.

În contextul literaturii ucrainene din România, opera lui Ivan Fedco e structurată, e un ansamblu ordonat în diversitate coerentă, cu orizont aspru ce capătă justificare, înțeles și posteritate când pe umerii scrisului măreția așează crucea îndrăzneții a modernității limbii și literaturii ucrainene. Concordia umană și prețuirea valorilor culturale, întipărite în memoria esenței noastre divine, au conferit Medalionului literar, desfășurat recent la Satu Mare (20 aprilie 2023), în memoria scriitorului ucrainean Ivan Fedco faimă, anvergură și desfătare de autentic eveniment. În fața Casei Corpului Didactic Satu Mare, pe frontispiciul căruia este amplasată o placă comemorativă dedicată marelui scriitor ucrainean Ivan Fedco, în jurul orei 13, se afla adunată o mulțime de oameni care l-au cunoscut, prieteni, rude, oficialități, români, ucraineni și mulți tineri.

Spiritualizând starea sufletească a celor prezenți, dl Felician Pop ne-a reamintit că seva simetriilor dintre viața publică și opera scriitorului omagiat a fost într-o permanentă armonie. Robert Laszlo, manager la Centrul Județean de Cultură Satu Mare a captat atenția numerosului auditoriu cu amănunte și detalii despre „hărnicia expresivă a stilului plin de vitalitate al operelor semnate de Ivan Fedco”, iar doamna Liuba Horvat, secretar general al UUR și președintele Filialei Satu Mare a UUR a remarcat, cu imbold testamentar pentru generațiile viitoare, că „o națiune este în grațiile lui Dumnezeu, când stă la adăpostul propriei culturi”.

Participanții au depus coroane de flori, iar ansamblul coral „Peremoha” („Victoria”) al Filialei București a UUR, alcătuit exclusiv din refugiați ucraineni, a interpretat exemplar o melodie adecvată solemnității momentului.

La Centrul de Creație al ucrainenilor din Satu Mare, dna Liuba Horvat a vorbit despre moștenirea literară cuprinzătoare, îndrăzneță, plină de inedit elogiabil și intim integrată atât în realitatea transilvană, cât și în cea ucraineană, rămasă în urma scriitorului Ivan Fedco.

Emoționată, cu lacrimi în ochi, fiica autorului volumului, publicat postum, „Zbor întrerupt” a depănat, cu admirabilă venerație, amintiri în care tatăl ei „era, atunci când părasea cărțile și hârtiile, limbajul omenesc al unui anotimp smerit, împăcat cu viața, era des ca frunzele arborilor, era o comoră darnică, plină de lumină, belșug, voință, cântece și chemări. Aparent, în viața de zi cu zi, își trăia personajele, după ce le memora tristețea și măreția, apoi tăia din marmura paginilor, fără ezitare, încetineala cuvintelor și văicăreala vulnerabilă a întâlnirilor unde nu ajungea spiritul”.

Invitată la acest Medalion literar, Filiala București a UUR s-a deplasat la Satu Mare cu o delegație condusă de președintele în funcție Mihai Hafia Traista. În calitatea sa de președinte al Comisiei de cultură a UUR a transmis, din partea domnului deputat Nicolae-Miroslav Petrețchi, un salut cordial și speranța că treburile comunității vor pridi și-i vor oferi răgazul să ajungă personal, cu un buchet de flori, la mormântul scriitorului Ivan Fedco. Cunoscând, în amănunt, biografia autorului comemorat, fiind consăteni, Mihai Hafia Traista și-a exprimat convingerea că valoroasa operă a lui Ivan Fedco va fi cât mai curând reeditată, prezența ei să se extindă oglindită în adevărata-i pecete, împărtășind astfel și părerea altor autori, trăgând o concluzie extrem de sensibilă: scrierile sale sunt încărcate de foloase ce înțeleg, trezind inteligența tinerilor, educația. Un alt detaliu prețios este adus în discuție publică de Mihai Hafia Traista când spune, în calitate de președinte al Comisiei de cultură a UUR, că, la apariție, „volumul de proză scurtă «Pe drum nou», la fel ca autorul acestuia, au devenit piatră de temelie care stă la baza literaturii ucrainene din România”, astfel „scriitorii ucraineni din România au trecut pragul unei literaturi de ocazie și au pătruns în sfera creației sistematico-estetice la nivel național”. Expansiunea epicului, la acest scriitor, respiră liniștit, spune Mihai Hafia Traista, iar mediul se prelungește la nesfârșit, atras mereu de alte perioade ale istoriei, ca de o sumedenie de frontiere deschise în chiar curiozitatea noastră. Structura sufletească spațializată, modernă și localizată de imaginația setoasă a scriitorului pretutindeni strunește revărsări tumultuoase de splendide imagini și resorturi atât de adânci în atmosfera realismului autonom, uimitor, limpede scufundat în bogății măsurate valoros de claritatea observațiilor prin care circulă neîntrerupt senzația vioaie de guralivă prospețime.

Prezentă în sala de festivități, nepoata lui Ivan Fedco ne-a încântat cu blândețea nuanțată și cu cromatică melodioasă, fluentă a limbajului evoca-

tor, reușind să ne convingă că arta nu se limitează doar la criterii inventate de mintea creatoare, ci devine trufașă ca natură când trăsăturile pot fi țesute ca realitate, ca expresie a diverselor lumi posibile. Iris-Adina Morar are deja o breșă în orgoliul fără paravan al carierei literare, iar în viața publică avea deja reprezentare și imagine de reductibil poet, chiar înainte de publicarea celui de al doilea volum de versuri, „Trăiri inegale” (în decembrie, 2022). La finalul Medalionului literar dedicat scriitorului ucrainean Ivan Fedco, a evoluat ansamblul coral „Victoria” al Filialei București a UUR, compus exclusiv din refugiați ucraineni, însetați de dorul locurilor natale, mistuiți de tristețea și suferințele exilului, de durerea distrugătoare provocată de veștile pe care le primesc cu o frecvență nemiloasă, de dispariția rudelor, a prietenilor și a cunoscuților rămași să apere cu viața hotarele țării lor sfinte. Toate acestea, au altoit în inimile componentelor ansamblului „Victoria” mândria, forța și energia de a expune furtunos, printr-o copleșitoare avalanșă de glasuri, melodii pline de vraja și de fragilitatea văzduhului slobod.

O altă surpriză oferită gazdelor a venit din partea noului grup folk „Brumariada”, care-și desfășoară, începând cu luna aprilie a.c., activitatea în cadrul Filialei București a UUR.

Voi detalia, cu această ocazie, adăugând informații active, după lecturarea cărora membrii, simpatizanții, prietenii UUR, și nu numai, pot intra pe căi fidelizate în fondul artistic, uman și cultural al noului grup folk „Brumariada”. Putem vorbi, cu siguranță, după 16 ani de muncă silnică la galelele proiectului „Brumariada”, despre un Tic Petroșel reînchipuit, reinventat, redescoperit, care a depășit cavalește convențiile din creațiile sale

anterioare, aprofundând și detaliind formule muzicale mult mai convingătoare pe un relief permanent descifrat, într-o expresivă originalitate. Migălos ca un călugăr cu grădina rugăciunilor sale, Tic Petroșel își rează muzica în entuziasm, în perspective, aneantizând climatul insurgențelor mimate artificios, cu un instrumentalism vitalist, poetizant, lărgind generos drumul spre o nouă direcție, definită incitant, erezie absolută. În particularitatea lor intimă, piesele muzicale sunt elevate și evolute tehnic, au tumult multiplu nuanțat, inventiv, implicat să vitalizeze limbajul măsurilor muzicale cu reveriile seducătoare ale celor mai îndrăznețe ritmuri balcanice. Cantautorul Tic Petroșel s-a revizuit brusc și hotărât, iar inimile harnicului său auditoriu au pe ce cheltui acum fiori până dincolo de nechibzuință. „Brumariada” este o aventură muzicală cu mult peste firescul acestor timpuri, definite chiar prin neajunsurile și superficialitățile canoanelor consacrate. Tic Petroșel și echipa sa de diamant, alcătuită din soții Valery și Bianca Mein, ies la rampă publică definiți și pătimași, cum îi știm, motivați, inclusiv polemici, cu replici muzicale fără inocență, gata să se expună în posteritate, fără nicio constrângere, drept autorii primei „Evanghelii de Folk”. Iată că marea poezie, în cazul relatat de noi, semnată de Emil Brumaru, atrage fătîș, nu știu cum, pe cel care poate să-i scaneze și să-i multiplice fericit, cu înțelegerea sa, ironiile private, îndrăgostirile piezișe, răzvrătirile hulite, salvarea prin desăvârșire să le dea, clar și delicat, în cloț sfânt, prin candori destul de manifeste, ca eterul împlinirilor să valseze prin lanurile liniștitoare ale celei mai oneste tămăduiri, muzica.

Fermecată de prestigiul, valoarea și repertoriul celor două entități muzicale din cadrul Filialei București a UUR, doamna Liuba Horvat, președintele Filialei Satu Mare a UUR, le-a provocat la un turneu cultural, muzical prin organizațiile din județul Satu Mare ale UUR. Manifestarea s-a încheiat printr-un pelerinaj la cimitirul de pe strada Rodnei, unde se află locul de veci al scriitorului ucrainean. Astfel, în ziua de vineri, 21 aprilie, începând cu ora 17, Filiala București a UUR a răspuns invitației doamnei Liuba Horvat, derulând primul spectacol pe scena Centrului de Creație din localitatea Micula, în fața unui public profund emoționat și entuziast, care ne-a răsfățat, la rândul său, cu melodii de top din patrimoniul muzical ucrainean și cu desăvârșite bunătăți culinare tradiționale.

Traian CHIRICUȚĂ

Portret de copil

Într-o minunată zi de primăvară călduroasă, ca de vară, l-am sărbătorit la Botoșani pe geniul poeziei ucrainene, Taras Hryhorovyci Șevcenko. La Căminul Cultural din oraș, au venit cu drag mulți oameni din localitățile Rogojești, Căndești Deal, Vițcani, Mihăileni, Pârâu Negru, entuziasmați și nerăbdători să participe la bogatul și atractivul program al evenimentului.

Președintele Filialei Botoșani a UUR, dl Victor Semciuc, a deschis evenimentul cu o scurtă prezentare a poetului Taras H. Șevcenko, apoi, eleva Denisa Antica a prezentat un material amănunțit despre viața și opera uriașului proroc al națiunii ucrainene. În continuarea programului, a luat cuvântul președintele Filialei Iași a UUR, dl Victor Hrihorciuc, iar subsemnata a completat cu date biografice despre marele Kobzar, printre care timpul petrecut la Vilna, Varșovia, Petersburg, unde avea să cunoască scriitori, poeți, academicieni, pictori și unde învață și scrie foarte mult, mai ales împotriva asupririi țăranilor iobagi, împotriva țarului. Tot în acele locuri, îi cunoaște pe academicianul pictor Briulov, pe Venețianov și pe poetul rus Jukovskiy. Aceștia, alături de Hrebinka și Soșenko, scot bani din propriile buzunare și îl răscumpără pe Șevcenko din sclavie. Astfel, talentatul poet ucrainean devine liber la vârsta de 24 de ani.

După un moment artistic impresionant, a urcat pe scenă un băiețel simpatic, cu o față luminată, care a interpretat, absolut superb, un cântec, în timp ce mama îl filma emoționată. La finalul evoluției, am discutat cu părinții copilului de la care am aflat că se numește Carol Andrei Iaremcuic, are 8 ani și este elev la Liceul Pedagogic „Nicolae Iorga” din Botoșani. Are multe pasiuni: canto, dans, șah, teatru, înot, capoeira. A obținut peste 60 de premii și trofee la numeroase concursuri de canto. Ultimul premiu obținut este trofeul la categoria 8 ani pentru calități interpretative și prezență scenică deosebită, în cadrul Festivalului Internațional de Muzică pentru Copii și Adolescenți „Lucky kids”, ediția a XII-a, care s-a desfășurat în luna martie a.c. la Roman, județul Neamț. Deseori, este invitat la emisiuni radio și tv, la care participă cu drag.

La întrebarea mea „Ce vrei să devii când vei fi mare?”, Carol mi-a răspuns serios: „Știți, deocamdată sunt în căutare”. Acest copil depășește toate așteptările. Doamne ajută-i!

Olimpia IVANICIUC

Timișoara

ROLUL FEMEII UCRAINENE ÎN SOCIETATE

Simpozionul „Rolul femeii ucrainene în societate” a reunit, la Casa de Cultură a Ucrainenilor din Timișoara, aproximativ 50 de doamne și domnișoare din cadrul Filialei Timiș a Uniunii Ucrainenilor din România. La manifestarea organizată în luna martie, au fost invitate și numeroase mame, refugiate din calea războiului din Ucraina. Cu acest prilej, a fost prezent, alături de membrii Comitetului, președintele Filialei timișene, Gheorghe Hleba, care, după un discurs emoționant și felicitările specifice zilei de 8 Martie, a dăruit câte o floare și o îmbrățișare participantei la eveniment, declarând, la final, următoarele: „Anul acesta, simpozionul dedicat rolului femeii ucrainene în societate a fost unul deosebit, deoarece alături de noi au venit și mamicile din Ucraina. Acestea, de mai bine de un an de zile, participă și sunt implicate în acțiunile și manifestările pe care le organizăm la nivelul filialei. De exemplu, avem doamne de dincolo de graniță care au format un grup artistic și evoluează pe scenă, alături de ansamblurile ucrainene de la noi și organizează diverse ateliere de creație, unde sunt implicați tinerii și copiii din cadrul etniei noastre, și nu numai.”

Printre invitați, s-a numărat și inspectorul școlar de specialitate Maria Szabo Condrei, aceasta venind însoțită de un grup de profesoare de limba ucraineană și de alte colege de la Inspectoratul Școlar Județean Timiș.

„Atmosfera din cadrul manifestării organizate la Casa de Cultură a Ucrainenilor

lor din Timișoara a fost una deosebită și destinsă de muzică, partășie, neputând fi omis aspectul cel mai important, acela că femeile din cadrul etniei

ucrainene sunt foarte puternice, înțelepte și luptătoare. Astfel, ele au un rol foarte important atât în familie, cât și în societate, iar acest aspect îl putem observa zilnic”, a susținut Maria Szabo Condrei, inspectorul școlar de la ISJ Timiș.

Manifestarea dedicată doamnelor și domnișoarelor a fost presărată cu numeroase momente muzicale, interpretate de grupul „Trio Hrin” din Remetea Mică, de grupul „Ukrainski Mrii” și de Myhailo Vasylykiv. Tot cu acest prilej, copiii din Ucraina care studiază limba română au pregătit, la Școala Gimnazială Nr. 2 din Timișoara, un program artistic deosebit.

„De ziua mamei, am organizat un program artistic în limba română. Copiii au recitat poezii și au interpretat cântece în limba țării care-i găzduiește. A fost un moment foarte frumos și totodată emoționant. Până la sfârșitul anului școlar, ne dorim ca limba română să nu mai fie o limbă străină pentru copiii ucraineni. Mulțumim tuturor celor implicați în deschiderea acestui curs de inițiere în limba română. De asemenea, mulțumirile și aprecierile noastre se îndreaptă către toată echipa Inspectoratului Școlar Județean Timiș și către reprezentanții Uniunii Ucrainenilor din România, Filiala Timiș”, a declarat Ionela Cvașciuc, profesor de limba română.

Mihaela BUMBUC

Apicultura, dulce pasiune

„Meseria este brătară de aur”, spune un vechi proverb românesc, iar cine o practică cu pasiune și devotament obține și rezultate pe măsură.

Domnul Ilie Abramiuc este inginer chimist de profesie, provenind dintr-o familie mare, bine văzută în satul Negostina, județul Suceava, dintr-o familie cu oameni harnici, ce iubesc munca și i se dăruiesc în totalitate. O pasiune veche a familiei a fost moștenită din tată în fiu, și anume apicultura, care i-a adus multă laudă și recunoștință; o familie cu nume răsunător în părțile noastre, oameni care dintotdeauna au iubit și iubesc glia strămoșească, oameni cu frică de Dumnezeu, credincioși, care mereu căutau o biserică unde se slujește în limba ucraineană, limba maternă, deoarece sunt ucraineni veritabili.

Domnul Ilie Abramiuc și-a întemeiat o familie, având trei copii, o fiică și doi fii, Danko, Danko și Alexandru cu care se mândrește mult, iar fiii îi urmează pasiunea. Locuința domnului inginer Ilie Abramiuc este situată chiar la marginea satului Negostina, pe unde trece șoseaua internațională Suceava – Siret – Ucraina și oricine o vede o poate vizita cu dulce plăcere. Stupina, cu un număr mare de stupi, o are chiar în grădina din jurul casei, înconjurată de mulți pomi fructiferi, copaci ornamentali, iar în iarba din grădină se află diferite flori de câmp, considerate plante medicinale, de unde harnicele albine își culeg polenul la timpul potrivit. Domnul inginer Ilie Abramiuc are această pasiune încă din copilărie, motiv pentru care și-a întemeiat și a dezvoltat o afacere prosperă, pe cât de utilă, pe atât de benefică pentru sănătatea omului, care i-a adus multă faimă. Par-

ticipă mereu la diferite conferințe, simpozioane naționale și internaționale pe tema apiculturii, are strânse colaborări de comercializare a produselor apicole cu alte asociații și companii din domeniu. Fiind inginer chimist, a reușit să obțină numeroase produse apicole care sunt folosite de diferitele afecțiuni ale corpului omenesc, cunoaște foarte bine întrebuințarea lor, este cunoscut și apreciat de oamenii care-i cumpără aceste produse, ele fiind de înaltă calitate, deoarece domnul Ilie Abramiuc este un bun creștin, cu frică de Dumnezeu, care respectă întocmai rețetele din moși-strămoși. Este un OM deosebit, care ajută multă lume cu produsele sale, dându-le sfaturile necesare folosirii și întrebuințării lor. Domnul Ilie Abramiuc are în spate o echipă de colaboratori, de apicultori dedicați prelucrării produselor apicole de înaltă calitate. Prin participările sale la diferite întruniri pe teme apicole, a făcut multe cercetări și a obținut brevetul

cu titlul de „Inventator – Apicultor”. A câștigat multe diplome și medalii, iar aprecierile din partea publicului sunt un balsam pentru un suflet bun.

Eu sunt o clientă fidelă a acestor produse și am mare încredere în ele, am norocul să locuiesc aproape și merg ori de câte ori am nevoie pentru a-mi proteja imunitatea sau de a-mi vindeca afecțiuni, iar propolisul obținut, cât și borcănașele cu diferite soiuri de miere nu-mi lipsesc din casă. Doresc să mai menționez faptul că familia Abramiuc din Negostina a dat nume importante pentru societate, mulți cu studii superioare îmbrățișând diferite meserii și profesii, iar renumitul profesor de geografie Ion Abramiuc, care de mulți ani a trecut la cele veșnice, fiind unchiul domnului Ilie Abramiuc, a realizat și o hartă a satului Negostina pe o bucată de tablă, care este bine pusă la păstrare; o familie care și-a iubit mereu satul natal ucrainean.

Cu toate că ne aflăm încă într-un anotimp mai răcoros al anului, hărnicuțele albine zăbovind încă în stupi, pe rafturile unor magazine se află cea mai autentică miere și alte produse și preparate apicole. Domnul inginer Ilie Abramiuc este un ucrainean adevărat, care promovează tradițiile și obiceiurile moștenite, păstrează credința ortodoxă, este consilier în biserica din Negostina și își face cu multă pasiune meseria de apicultor chiar și la cei 71 de ani, dovadă fiind că mereu are grijă de albinuțele lui, le controlează ca să nu le lipsească nimic. L-am surprins la muncă chiar și pe timp de iarnă. Doamne ajută!

Felicia GRIGORAȘ

PORTRET DIN AMINTIRI ȘI VERSURI – ION COZMEI–

L-am cunoscut în cadrul activităților culturale cu specific ucrainean. Nu era întâlnire la care să nu se mândrească cu faptul

că e descendentul lui Mihai Eminescu.

La ediția din 22 februarie 2014 a Concursului „Sărbătoarea Limbii Materne”, a fost președinte al juriului. Un an mai târziu, părăsea această lume, în prima zi a lui octombrie.

De fiecare dată când organizez, la începutul lunii martie, activități dedicate Cobzarului ucrainean este inevitabil să nu pomenesc și numele lui, deoarece atât șevcenkologii ucraineni, cât și cei din România, în frunte cu cercetătoarea de prestigiu Magdalena Lászlo Kuťiuk, îl consideră ca fiind *cel mai bun traducător al operei șevcenkiene în limba română*. De asemenea, a fost doctor în filologie, cu teza „Taras Șevcenko – poetul național al Ucrainei și receptarea lui în România” (Universitatea București, 2006). O altă apropiere între Taras Șevcenko și omul al cărui portret încerc să-l creionez astăzi din amintiri este faptul că poetul ucrainean s-a născut la 9 martie, iar pentru poetul român Creatorul a hotărât „A FI!” la data de 11 martie, „întrucât harul pe care EL însuși i l-a dat trebuia să rodească însutit pe ogorul literaturii române și universale” (Constantin Hlușneac).

Cu siguranță, din această sumară prezentare, v-ați dat seama că personalitatea evocată de mine este Ion Cozmei – poet sucevean, publicist, profesor de limba și literatura română, profesor de limba latină, născut la 11 martie 1951, în satul Călinești-Cuparencu din comuna Șerbăuți (județul Suceava), ca fiu al lui Mitrofan și al Ilenei Cozmei.

A fost membru al Uniunii Scriitorilor din România și al Societății Scriitorilor Bucovineni, fondator al „Fundăției Culturale a Bucovinei”.

Mereu a fost mândru de originea sa, mărturisire pe care a înveșnicit-o în versuri: „Sunt rupt din trupu-ți sacru, Bucovină, / Sunt rana ta de aur și de dor, / La naștere un strigăt de lumină / Mi-a fulgerat prin suflet un izvor... / Mi-a fost sortit să-mi aflu aurora / În miez de zi, sub cerul tău de jad, / Când satu-ntreg era plecat la horă / La margine de vatră și de vad”. Faptul că știa atât limba română, cât și cea ucraineană l-a ajutat să traducă opera lui Șevcenko în spiritul cel mai autentic al versurilor șevcenkiene. Practic, cele două limbi s-au îngemănat în sufletul său: „Eu locuiesc în cea mai dulce limbă / Ce-nveșnicește trecerea în dor”, iar talentul său a zămislit opere apreciate de critica literară și de cititori, căci „Cuvântul meu în aur se preschimbă / Și ochiul meu e-atoatevăzător!”.

A iubit foarte mult locurile natale, natura și omul una fiind în viziunea poetului. Un popas peste ani în satul copilăriei este zugrăvit cu duioșie și tandrețe într-un pastel mirific: „La cumpăna serii cu ciutura-n cer / Prin curți liniștit se strecoară câmpia / Salcâmi își piaptăna frunza stingher / Când satul își leagă blând veșnicia. / Pe marginea râului picură miei, / Cu abur de noapte respiră pădurea, / Amurgul împrăstie-n tindă scânteii / Și-n muguri de rouă îmbracă securea. / Se tulbură visul de sânge-n măceș, / Doar mama așteaptă cu flori de cireș / Întorcerea berzelor noastre în luncă”.

Conștient că anotimpurile se succed vertiginos în caruselul „marii treceri”, zilele și nopțile curg nestăvilit până în momentul: „Când noaptea se plămădește / Tot mai adânc / Peste sufletul apelor, / Când pasărea uitării / Mai zvâcnește în întunericul / Îngropat în mine prin pleoapa / Întredeschisă, / Când adorm și cuvintele / La porțile gândului”, poetul, discret și afectuos, își îmbracă dorul de viață într-un semn de întrebare, încerc-

când o conexiune cu lumea necunoscută, în care cu toții vom pași la apusul vieții: „Ca un semn de întrebare / La marginea lumii, / Dorul meu / Se înalță prin lacrima timpului / Să ajungă sprijin gândului tău / Ca umbra zilei / În apus de soare”.

A fost nu doar apreciat, ci și iubit foarte mult de toți cei care au rezonat cu sufletul său. La moartea sa, jurnalistul Nicolae Roșca scria: „A lăsat o amprentă greu de egalat asupra vieții culturale sucevene din ultimii 40 de ani”. Că acestea nu sunt doar simple cuvinte, o demonstrează faptul că, în perioada 1979-1984, a lucrat ca secretar literar al Ansamblului Artistic „Ciprian Porumbescu” din Suceava, iar, între 1985 și 1991, a fost director al Casei de Cultură a Sindicatelor din Suceava.

Totodată, Ion Cozmei a fost unul dintre fondatorii „Mișcării Ecologice din Bucovina” și al „Fundăției Culturale a Bucovinei”, precum și vicepreședinte al Societății Scriitorilor Bucovineni. A fost, de asemenea, redactor-șef al revistei „Țara Fagilor” (2005-2008), al publicației periodice „Albatros” și al periodicului „Pro Natura” (1990), precum și fondator și consilier-editorial al Editurii „Cuvântul Nostru” din Suceava (1994-2001). A colaborat cu un număr mare de publicații culturale, printre care „România Literară”, „Luceafărul”, „Poesis”, „Dacia Literară”, „Cronica”, „Mișcarea Literară”, „Adevărul literar-artistic”, „Pagini Bucovinene”, „Bucovina Literară”, „Țara Fagilor”, „Plai Românesc”, „Arcașul”, „Plumb”, „Glasul Bucovinei”, „Revista Română”.

A avut și rolul de conducător al Cenaclului „Albatros” al Casei de Cultură a Sindicatelor din Suceava, în perioada 1985-1991, și al Cenaclului „Mihail Iordache” din Suceava, în perioada 2013-2014.

Constantin Hlușneac îl numește *o stea a Bucovinei* și scrie o carte despre viața și opera lui Ion Cozmei, intitulată „Ultimii doi ani (Când viața ajunge-o poveste)”, care a fost lansată în martie 2017, în cadrul manifestării „In memoriam Ion Cozmei”.

Poeta și eseista Viorica Petrovici consideră că Ion Cozmei *este viu, este un copac sacru în umbra căruia au crescut mulți poeți*. Și mai cresc, zicem noi, având în vedere că la Suceava se desfășoară Festivalul de poezie „Ion Cozmei”,

ÎNV. ILIE BERBENECIUC (1937-2023)

În duminica Tomei, în săptămâna Luminată, după Sărbătoarea Învierii Domnului Iisus Hristos, mai exact la 23 aprilie 2023, și de sărbătoarea Sf. Mucenic Gheorghe, am aflat o veste tristă: domnul învățător Ilie Berbeneciuc a trecut la cele veșnice. Toată comunitatea din Bălcăuți, județul Suceava, și toți cei care l-au cunoscut s-au întristat și plâng după un adevărat OM al școlii, care a părăsit această lume la vârsta de aproape 86 ani, pe care ar fi împlinit-o în miez de vară.

Foarte mulți ani a fost un cadru didactic veritabil, dedicându-se cu multă pasiune educării și formării copiilor din Bălcăuți, prin mâinile sale trecând multe generații în cei peste 40 ani petrecuți la catedră. S-a dus să-i fie alături soției saleas, tot cadru didactic cu mult talent și dăruire, plecată de vreo 15 ani. Aveau două fiice care au rămas cu amintirea părinților iubitori și au urmat exemplul lor, devenind tot cadre didactice, cu studii superioare. De când mama lor s-a mutat la Domnul, fiicele aveau foarte mare grijă de tatăl lor până în ultima clipă.

Domnul învățător Ilie Berbeneciuc era un OM vesel, mereu cu zâmbetul pe buze, știa să înveselească pe cei din jur, glumea cu mult tact și talent, fiind mereu optimist. A fost și un OM al cul-

ajuns, anul acesta, la cea de a V-a ediție. De la poetul Ioan Manole, sufletul acestui festival, am aflat că ediția din acest an „se va desfășura, în perioada 25-26 mai 2023, la Suceava, Șerbăuți, Călinești-Cuparencu. Evenimentul este organizat de Consiliul Județean Suceava, prin Centrul Cultural „Bucovina”, în colaborare cu Teatrul „Matei Vișniec” Suceava, Muzeul Bucovinei, Biblioteca Bucovinei „I.G. Sbiera”, Inspectoratul Școlar Județean Suceava, Primăria comunei Șerbăuți, Societatea Scriitorilor Bucovineni. Concursul își propune să descopere, să sprijine și să promoveze noi și autentice talente în rândul tinerilor creatori de poezie, poeții tineri care așteaptă la porțile gloriei literare. Manifestările vor consta în lansări de carte, conferințe literare, expoziții, șezători literare, recitaluri de poezie, vizite la muzee și la monumente de artă și religioase din județ, realizate cu participarea membrilor juriului, laureatilor și a altor personalități literare invitate la festival”.

Ilustrăm materialul de față și cu niște versuri din creația lui Taras Șevcenko, în traducerea lui Ion Cozmei. Am ales prologul baladei „Vrăjita”, un text de referință al Cobzarului, devenit Imnul ucrainenilor de pretutindeni: „Suspina Nipru larg, se zbate, / Și vântul șuierând turbat / Apleacă sălcii înalte, / Ridică valu-nvolburat. / Iar luna palidă-n vârtoare / Prin nori se-arată când și când, / Ca barca în albastru mare, / Ba apărând, ba dispărând. / Nu au cântat cocoșii încă, / Nimeni în jur nu glăsuia, / Doar buhele țipau în luncă / Și-arar arțarul scârțâia.

La final, vă invit să accesați link-urile de mai jos:

<https://www.youtube.com/watch?v=nbmlMZx07XI>

<https://www.youtube.com/watch?v=uyAFnV90Wqc>

Primul conține melodia „Cântec de dragoste pentru sănătatea ierbii”, în interpretarea lui George Niculescu, inclusă pe albumul „Ordinea de zi”, apărut în anul 1984. Într-un interviu pentru revista „Taifasuri”, George Niculescu mărturisea că „...poezia cu pricina a fost citită, pentru prima oară, la Cenaclul „Flacăra”. Este scrisă de Ion Cozmei, un poet de origine ucraineană. Mi-a plăcut mult, când a fost citită”.

Al doilea link conține aceeași piesă, care a revenit în atenția specialiștilor, în anul 2002, odată cu remixul „Cântec pentru sănătatea ierbii”, realizat de formația de muzică electronică „UNU”, pe versiunea lui George Niculescu.

Lăcrămioara GRIGORCIUC

turii, iubea cântecul popular ucrainean, căci doar era un ucrainean adevărat, iubea limba noastră maternă. De asemenea, era un foarte bun consilier și îndruma cu înțelepciune pe cei care îi cereau sfatul, iar învățăturile și sfaturile sale vor rămâne

pentru totdeauna în inimile tuturor celor care l-au cunoscut. Era un OM uimitor, un învățător de neegalat în zilele noastre, un OM înțelept.

Domnul învățător Ilie Berbeneciuc iubea foarte mult cântecul ucrainean, era un izvor nescut al melodiilor ucrainene, fapt dovedit și în calitate de membru al grupului ucrainean „Vocile Negostinei”, fiind cel mai devotat dintre toți. Ne-a transmis dragostea lui pentru cântec, pentru păstrarea identității noastre de ucraineni autentici, iar noi ne-am îmbogățit repertoriul cu unele cântece din tinerețile sale. Era un OM credincios, participa la slujbele religioase, păstra toate obiceiurile și tradițiile ucrainene, fiind un neclintit creștin ortodox.

A făcut parte din generația de aur a cadrelor didactice din Bălcăuți și încheie această epocă, lăsând în urmă o altă generație de tineri care se adaptează la noua metodologie didactică.

Vom păstra o amintire frumoasă și îl rugăm pe bunul Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească în pace.

Felicia GRIGORAȘ

Praznicele Împărătești de peste an ne reactualizează evenimentele importante din viața Mântuitorului, pentru ca și noi să le reținem precum ucenicii Săi de odinioară și, totodată, să ne înalțe cu duhul spre cele Cerești. Într-o lume zbuciumată de griji, de amenințări, de crize de tot felul, de patimi tot mai grele, Praznicele ne scot, chiar și preț de câteva clipe, din cotidianul zbuciumat și ne oferă posibilitatea de a petrece o clipă cu Dumnezeu, un moment doar al nostru cu Tatăl Ceresc.

Înălțarea Domnului la Cer, prăznuită la 40 de zile după Înviere, își are temeiul în mărturisirea Sfântului Evanghelist Luca, cel care-și încheie evanghelia cu următoarele întâmplări: „Și i-a dus afară până în Betania și, ridicându-Și mâinile, i-a binecuvântat. Și pe când îi binecuvânta, S-a înălțat la cer. Iar ei, închinându-se Lui, s-au întors în Ierusalim cu bucurie mare” (cf. Lc. 24, 50-52). Acest moment înfățișat de Luca, ne

Înălțarea Domnului

hul Sfânt. Noi mărturisim în Crez că *Hristos S-a Înălțat la Cer și șade de-a dreapta Tatălui*, însă, în același timp, este prezent și cu noi, în chip Euharistic. După Învierea Sa din morți, s-a terminat relația ucenicilor cu Iisus ca Persoană istorică. După Înviere, El îi spune Mariei Magdalena: „Nu te atinge de Mine, căci nu M-am suit la Tatăl Meu” (In. 20, 17). După Înviere și după Înălțare, începe o nouă relație, o nouă legătură cu Iisus cel Euharistic, Care se face prezent în fiecare creștin ce dorește împărtășirea cu El. De aceea, Sfântul Evanghelist Matei ne spune că ultimele cuvinte ale lui Iisus au

odinioară, noi cei mai tineri nu am văzut cine sunt eroii și nu am înțeles prea bine jertfa lor, ci doar am citit despre ei în manualele de istorie. Acum, odată cu invazia Rusiei asupra Ucrainei, unde mor foarte mulți oameni nevinovați, unde mor mii de soldați tineri, doar pentru a ține piept inamicului, înțelegem mai bine termenul de *erou*, un termen care este adesea folosit de noi cu sensul de om biruitor. Războiul de la granița României ne clarifică faptul că *eroii* sunt doar cei care se jertfesc pentru aproapele lor, pentru generațiile viitoare ce vor moșteni pământul pentru care eroii s-au jertfit, iar, în acest sens, Mântuitorul ne spune că „Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul să și-l pună pentru prietenii săi” (cf. In. 15, 13), de unde putem concluziona că *eroul* este omul care are o dragoste jertfelnică.

pr. dr. Ioan IURCEA

arată un paradox al momentului despărțirii. El vine cu ucenicii în Betania, pentru a-și lua rămas-bun de la ei, iar aceștia se întorc cu bucurie. Noi știm că orice despărțire aduce tristețe în inimile noastre, mai ales despărțirea de o persoană dragă nouă, însă vedem că Înălțarea la Cer aduce bucurie în inimile Apostolilor. De unde această bucurie? Ce înseamnă *plecarea* Lui de pe pământ? Prin Înălțarea Sa, Domnul ne-a părăsit? Sunt doar câteva chestiuni pe care ni le punem în preajma acestei sărbători mari și pe care aș vrea să le lămuresc.

Faptul că Apostolii s-au întors cu bucurie la Ierusalim se datorează binecuvântării primite de Domnul, precum și promisiunii că nu-i va lăsa orfani, ci le va trimite pe Du-

lost: „Iată Eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârșitul veacului” (Mt. 28, 20).

Iisus ca Persoană istorică putea fi prezent doar într-un singur loc, fiind limitat de spațiu și de timp, însă după Înălțare, prin Duhul Sfânt, a fost prezent în milioanele de inimi care L-au ascultat, L-au primit și sunt de-a dreapta Sa.

În Patriarhia Română, Înălțarea Domnului este dedicată eroilor neamului, slujindu-se parastasul pentru eroi, imediat după Sfânta Liturghie. Este o zi dedicată eroilor care și-au sacrificat viața pentru apărarea pământului strămoșesc. Doar în istoria modernă a lumii, aflăm că numărul celor care au murit nevinovați, apărându-și pământul, este unul foarte mare. Probabil că, până

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile *Curierului ucrainean* revine, în exclusivitate, autorilor. Redacția nu-și asumă obligațiile legate de conținutul materialelor și nu returnează articolele nepublicate.

CURIERUL UCRAINEAN

Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737
E-mail:
curierul.ucrainean@uur.ro

Redactor-șef:
Ioan Herbil

Redactor:
Ștefania Pietreanu

Tehnoredactare și culegere:
Ștefania Pietreanu

Tiparul executat la
Tipografia
„RCR PRINT”
ISSN 1223-5210